

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnistvu prejemati:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5-50
na mesec	1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v prtiličju levo), telefon št. 34.

Inhalna vsak dan sveder izvzemati modelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin, za dvakrat po 12 vin, za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parle in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Poznamo naša številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrosko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6-50
na mesec	2-30

za Nemčijo:

celo leto	K 30—
pol leta	15—
četrt leta	7-50
na mesec	2-30

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znak. Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5 telefon št. 85.

Kronovine krvave.

Politika je časih gospodarstvo pospešujoč faktor, časih pa tudi gospodarstvo zadržujoča moč. Že mnogokrat se je zgodilo, da so bile zgolj iz političnih nagibov izdane velike vsote za razne naprave gospodarskega značaja in takisto se je že mnogokrat pripetilo, da so politični vzroki preprečili važne gospodarske stvari. Moč v politiki se torej čuti tudi na gospodarskem polju.

Zdaj je v strokovnem časopisu »Oesterr. Volkswirt« izšel zanimiv članek, ki nam s številkami kaže poglavje iz vpliva politike na gospodarstvo. »Steuerzahlung und wirtschaftlicher Wohlstand« je napisal temu članku. Številke so vedno najboljše dokaz za vse, kar se da s številkami izraziti in tako spoznamo iz tega članka, kako morajo vse kronovine krvaveti za Dunaj. Cesarji Dunaj plačuje percentualno. Največ dohodnine, v razmerju z nižjeavstrijskim prebivalstvom pa najmanj, v tem razmerju celo manj, kakor ubožna Kranjska!

Vzroka temu ni težko dobiti. Osrednja vlada je vedno protežirala Dunaj in vedno na stroške in na škodo drugih narodov. V drugih, nacionalno enotnih državah je naravno, da gravitira vse v stolno mesto. V Avstriji pa ni tako. Čehi gravitirajo v Prago, Poljaki v Krakov in v Lvov, Hrvatje v Zagreb, Slovenci v Ljubljano — a vlada preprečuje to in podpira Dunaj na vse različne načine.

Zlasti velikega pomena za Dunaj je, da imajo tam vse velike banke in akcijske družbe svoje sedeže in da morajo torej tamkaj plačevati poglavitni del svojih davkov in vse doklade. To znaša milijone in milijone. So delniške družbe, ki nimajo z Dunajem prav nobene zveze, a svoj sedež imajo na Dunaju. Celo upravni odbor dolonjskih železnic ima na Dunaju svoj sedež. Pri bankah in delniških podjetjih so seveda nastavljeni dobro plačani ravnatelji in drugi uradniki, ki zopet ves svoj zaslužek na Dunaju puste in plačujejo tamkaj davke. Kjerkoli se kako ve-

liko podjetje premeni v delniško družbo, vselej vidimo isto: sedež se prenese na Dunaj, Dunaj požanje dobiček, smetana vsakega velikega podjetja izgine v dunajskih javnih in zasebnih žepih. In ker je smer vsega našega gospodarskega razvoja to, da se velika podjetja spreminjajo v delniške družbe, bo Dunaj vsako leto in leto za leto imel v svojem obzidju več delniških družb, ki bodo svoje dohodke dobivale iz posameznih kronovin, s svojo mastjo pa redile Dunaj. Ni čuda, da so zlasti industrijske dežele, pred vsemi Češka s tem skrajno nezadovoljne.

Osrednja vlada blaži to kričečo krivico za druge dežele vsaj na ta način, da napravlja tam velike investicije in da deželam naklanja denarno pomoč. Trstu je zgradila pristan, mu napravila skladišča, mu zgradila železniško zvezo z Nemčijo, Koroski je dala veliko brezobrestno posojilo za asanacijo deželnih financ, katerega posojila ne bo nikoli nazaj dobila, za vse kaj stori, za Kranjsko, tu namreč subvencionira klerikalno stranko.

Tako morajo kronovine krvaveti za Dunaj.

Vojna ali mir?

V Sofiji, 8. septembra.

Pravkar sem se vrnil iz Carigrada in Turčije. Naj se človek še tako navdušuje za poezijo orientalskega življenja, ko obrne hrbet orientu, ko si otrese s čevljev prah carigradskih ulic in blato turških cest, ga navda čustvo zadovoljstva, da se je osvobodil zadušljivega turškega ozračja in da se zopet nahaja v Evropi.

Turčija pač leži v Evropi, toda evropska država to ni. V Evropi je kultura; kultura, ki se razvija, ki stremi vedno kvišku, vedno naprej. V Turčiji pa ni kulture, da, niti sledu kake kulture in lažnjivec in slepar tisti, ki govori ali piše o kaki turški kulturi.

Turčija je danes v bistvu taka, kakršna je bila takrat, ko so Osmanji zavojevali Carigrad. Prav nič ni napredovala od takrat, samo našemila se je nekoliko s talmievropsko kulturno navlako.

To uvideva vsakdo, ki stopa po carigradskih tleh ob vznožju Hagije Sofije, te klasične priče bivše visoke kulture in sedanjega turškega barbarstva.

Carigrad, to mesto z najdivnejšo lego na vsej zemeljski obli, kaj bi lahko napravila iz njega roka modernega Evropa?

Pod turškim gospodstvom pa je to mesto podobno ogromni razvalini, v kateri se samo še na umeten način vzdržujejo sledovi pulzirajočega življenja.

Pred šestimi leti sem prvič stopil na carigradska tla, to pot tretjič. Dolgi šest let je med tem preteklo, toda zaman sem iskal, da bi iztaknil kak napredek. Vse kakor nekdanj!

Niti sledu, niti sence nobenega napredka!

Pač eden napredek je: onih stotisočev garjevih psov ni več. To je vse, to je ves napredek!

Temu nasproti pa se vidijo v Stambulu ogromna pogorišča od predlanskim, od lani in letos vsa še v istem stanju, ko so bila takrat, ko se je po srečnem naključju posrečilo zadušiti razsajajoči požar.

Krasna, moderno zgrajena vojašnica Taksin, ki jo je l. 1909. bombardiralo uporno vojaštvo in ji razrušilo krov, je še danes brez strehe in razpada polagoma, dasi bi bilo potreba samo par tisočakov, da bi se jo spravilo v stanje, v katerem bi se lahko kosala z vsako našo moderno vojašnico.

Tako je v osrčju Turčije, v Carigradu. In tako je po vsi ostali Turčiji!

Turško gospodstvo leži nad pokrajinami kakor težka mora, ki v kali preprečuje vsak razvoj, vsak napredek.

Treba je imeti samo zdrave možgane in zdrave oči, da se to uvidi.

In res, vsakdo to uvideva, samo ne uvidevajo tega modri evropski diplomatje.

Turški kadaver jim je še vedno živo telo, ki ga je treba na vsak način vzdržati na življenju, menda v interesu — kulture in humanitete!

Žal, da so bili ti diplomatje močnejši kakor tok naravnih dogodkov.

Sedaj pa se zdi, da se bliža čas, ko bodo tudi ti diplomatje pod pritiskom razmer izgubili iz rok instru-

ment, s katerim so doslej na umeten način vzdrževali življenje turškemu kadavru.

Vse namreč kaže na to, da pride že v dolednem času do velikega obračuna na Balkanu in kakor se zdi, se bo zgodilo to proti volji državnikov in diplomatov.

Vojna, to je geslo, ki se sedaj z neodoljivo silo razlega povsodi po Balkanskem polotoku tako ob vznožju Balkana, kakor ob vznožju Avale, Lovčena in Olimpa.

In ta klic po vojni je izraz narodnega mišljenja, odmev narodne volje.

Res je, da se vlade balkanskih držav z nadčloveškim naporom, ki bi bil vreden boljše stvari, trudijo, da bi za vsako ceno udušile vojno razpoloženje. Toda kdo je porok, da njih delo tudi uspe?

Pred vsem na Bolgarskem!

Naj se narodno razpoloženje presoja in ocenjuje tako ali drugače, eno je gotovo, da v gotovih momentih ni sile na svetu, ki bi mogla preprečiti, da bi se mogočna ljudska volja vkljub še tako silnim zaviram ne uveljavila in ne udejevala.

In na Bolgarskem se zdi, da bo narodna volja močnejša od vlade in vladarja!

Da, zdi se celo, da se je jelo s tem računati že v okrilju vlade same.

V zadnji seji ministrskega sveta je namreč minister Todorov predlagal, naj se vzprico velekritičnega položaja na Balkanu pokliče na krmilo »veliko ministrstvo«.

V to svrhu bi naj sedanjí kabinet Gešov odstopil, a Gešov bi naj sestavil novo ministrstvo, v katerem bi bile zastopane vse bolgarske stranke in frakcije.

Kakšen namen in kakšno svrhu bi imelo tako »veliko ministrstvo«?

Predlagatelj tega ni povedal, a vsakomur je jasno, da bi se osnovalo tako »veliko ministrstvo« za to, da bi nosilo odgovornost pred narodom za eventualne krvave zapletaje.

Predlog ministra Todorovega sicer to pot še ni bil sprejet, s čemer pa ni rečeno, da ne bo sprejet v bližnji bodočnosti.

In če se v bližnji bodočnosti osnuje tako ministrstvo?

To bo znak, da s o pred prago veliki dogodki, ki bodo pretresali vso Evropo!

Ne motimo se, ako trdimo, da Turčija prav resno računa z eventualnostjo vojne, ako ne z drugim pa z Bolgari.

Na bolgarski meji namreč zbira kolosalne čete, a vedno še prihajajo na mejo nove čete.

Iz Carigrada odhajajo dan za dnevom častniki vseh strok v Jendrenje in v Mustafa pašo. Večinoma so to sami mladi častniki, kar se splošno opaža. Pravijo, da je vojna uprava prepricana, da so samo mladi moderno vzgojeni in izobraženi častniki kos svoji nalogi za eventualne operacije proti Bolgarom.

Kakor so Turki mogočno zastražili mejo v jedrenskem vilajetu, tako skušajo zastaviti tudi svojo severno - zapadno mejo in sicer tako proti Bolgarski kakor proti Srbiji.

Polki, ki so bili poslani v Veles proti Albancem, sede sedaj večinoma v Zhevcu, Preševem, v Bukarovcih in Kumanovem — na srbski in bolgarski meji...

Vse kaže na to, da so razmere na Balkanu dozorele že v toliko, da mora preje ali sleje priti do krvavega obračuna.

S stališča kulture in humanitete je sicer treba načeloma obsojati vojno, toda v balkanskem slučaju se bo vodila vojna — za kulturo in humaniteto in naj se glasi to še tako paradokсно; za to pa bi bilo to vojno pozdravljati tudi s kulturnega in humanitarnega stališča, zakaj bolje je, da jih trenutno pogine tisoč, kakor da v nedogleden čas ginejo in mro milijoni, celi narodi...

R. P.

Stajersko.

Iz Celja (Nekoliko odgovor dr. J. Benkoviču.) Dr. J. Benkovič se je spravljal v petkovi številki »Straže« nad — liberalne urednike. Delali smo mu bojda z nekaterimi kritikami njegovega požrtvovalnega in nesebičnega delovanja za slovenski narod tako težko krivico, da bo odslej preziral vse tiste liberalce, posebej še njegove liberalne stanovske tovariše, če ga bodo pro-

LISTEK.

Sapho.

Slike iz pariškega življenja.

Francoski spisal Alphonse Daudet.
Prevel Oton Župančič.

(Dajle.)

Te vesele imenitnike so obstopili v velikem kolobaru, v katerem so si plesalci oddihavali; in v prvi vrsti je mežikal Déchelette, gospodar, s svojimi drobnimi očmi; imel je kalmuški nos, že sivečo brado, ves srečen, da so drugi tako veseli, in sam židane volje, čeprav mu ni bilo tega poznati.

Inženir Déchelette, že deset ali dvajset let med pariškimi umetniki znana prikazen, blaga duša, zelo bogat, zavzet za umetnost, mož svobodnega razmaha in s tistim prezirom za mnenje drugih ljudi, ki je posledica potujočega življenja in samstva, je bil prevzel takrat gradnjo železnice iz Taurisa v Teheran; in vsako leto je prihajal v Pariz, da se je odpočil od desetmesečnega napora, od noči pod šotorom, od razburljive ježe po puščavah in močvirjih, ter je bival za časa najhujše vročine v tej svoji hiši v rue de Rome, zidani po njegovih načrtih, opremljeni za poletno palačo, kjer je zbiral

duhovite može in lepe ženske, zahlevajoč od civilizacije v par tednih cvet njenih dristil in prelesti.

»Déchelette je prišel.« — Ta novica se je raznesla po ateljejih brž, ko so videli, da se je kakor gledališki zastor dvignila velikanska dvojnična zavesa na steklenem pročelju njegove hiše. To je pomenilo, da se začne slavnosti, da bodo imeli dva meseca godbo in veselice, plese in hrup, da se bo vzdrnila ta pariški okraj v dobi, ko je vse na letoviščih in po morskih kopališčih, iz svoje tope onemlosti.

Osebnost Déchelette ni bil vdeležen pri bakanalu, ki je bučal pri njem noč in dan. Ta neugnani sladkoživec je kazal v uživanju nekako hladno strast, oko mu je bilo zasajeno, smehljajoče, kakor opojeno, a hkrati pokojno in nekaljivo jasno. Zvest prijatelj, je dajal, ne da bi štel, a ženske je gledal z nekim prezirom orientalskega človeka, v katerem se je mešala prizanesljivost z uljudnostjo; in med tistimi, ki jih je vabilo k njemu njegovo silno bogastvo in njegov fantastično sijajni dom, ni bilo niti ene, da bi se bila mogla hvaliti, da mu je bila ljubica dalje nego en dan.

»Dober človek vkljub temu...« je pristavila Egiptanka, ki je dajala Gaussinu ta pojasnija. Nenadoma se prekine:

»Glejte, tam je vaš pesnik...«

»Kje pa?«

»Pred vami... opravljen za kmečkega ženina.«

»O,« je vzklilil razočaran mladi mož. Njegov pesnik! Ta debeluh, ves v znoju, s svetlimi lici, ki razvija neokretno gracio s svojim ovrtnikom na dve špiči in s svojim telovnikom z velikimi rožami... Kriki silnega obupa iz njegove »Knjige ljubezni« so mu prišli na misel, knjige, ki ga je izpreletavala zona vedno, kadar jo je čital; in mehanično je na glas zamrmral:

Da bi navdihnil marmor tvojega telesa,

o Sapho, dal sem svojo srčno kri...

Živalno se je okrenila, da je zažvenkljal njen barbarski nakit.

»Kaj govorite to?«

Bili so verzi La Gourneriejevi; začudil se je, da jih ona ne pozna.

»Jaz ne ljubim verzov...« se mu je odrezala; stala je z namršeni obrvi in nervozno gladila lepe tilaste kobulje, ki so visele pred njo. Potem pa se je nasiloma odločila:

»Lahko noč« — in izginila je.

Ubogi duduč je ostal ves zavzet. »Kaj ji je?« — »Kaj sem ji takega rekel?« — Premišljal je, a se ni ničesar domislil, kvečjemu da bi bilo dobro iti spat. Otožno je pobral svoje duše, se vrnil na plesišče, in manj ga je vznemirjal odhod Egiptankin nego vsa ta gneča, skozi katero je moral, če hoče, do vrat.

Zavest njegove neznanosti sredi tolikih slavnih glav ga je le še bolj begala. Sedaj niso več plesali, samo

nekaj parov tu pa tam, ki so trdovratno vztrajali do zadnjih taktov zamirajočega valčka, in med njimi Caondal, krasen velikan, glavo pokonci; vrtil je drobno šiviljo z vihrajočimi lasmi, ki jo je skorajda nosil na svojih rudečih rokah.

Skozi veliko okno v ozadju, na stečaj odprto, je pahljal belkasti jutranji zrak, da so se pregibali palmovi listi in so sveče vzplapolavale, kot da hočejo ugasniti. Papirnata svetilka se je vnela, okapi pod svečami so pokali; in po celi dvorani so postavljali sluge okrogle mizice kakor po terasah pred kavarnami. Pri Décheletteu se je vedno tako supiralo — po četrto, petero oseb skupaj; in v tistem trenutku so se iskale in zbiralne simpatije.

Vstal je hrup, divje preklicavanje; tukaj se je oglasil predmestni klic »Ho-hop!«, od tam se mu je odzval raglajoči »iú, iú, iú, iú« orientalk, tih pogovor odtod, odondod sladostrasten smeh žensk, ki so jih zapeljevali z ljubkovanjem.

Gaussin je porabil to halabuko, da se je presmukal do izhoda, kar ga ustavi njegov prijatelj, dijak; curkoma mu je lil pot po obrazu in pod vsako pazduho je nosil steklenico: »Kje ste pa tičali?« — Vseposod vas iščem... Mizo inam, ženske, malo Bachelery od talijanske opere... Za Japonko preoblečena, saj veste... Ona me je poslala, naj vas grem iskat. Pojdite hitro z menoj... In kar zbežal je od njega.

Dudač je bil žejen; vrhu tega ga je mikalo opojnost veselice, in lični obrazek male igralke, ki mu je od daleč migala. A resnoba in mil glas mu je zašepetal blizu ušesa:

»Nikar ne hodi tja...«

Njegova znanca od prej-le je stala tik njega ter ga je vlekla venkaj, in sledil ji je brez obotavljanja. Zakaj? Ta ženska ni imela kdovekaj privlačnosti; toliko da jo je bil povrh pogledal, in tista tam, ki ga je klicala, popravlja se si jeklena bodala v laseh, mu je bila mnogo bolj všeč. Ali pokoriti se je moral volji, višji od svoje, navalu silnega hrepenenja.

»Nikar ne hodi tja!...«

In kakor bi trenil, sta bila oba na trotoarju v rue de Rome. Kočije so čakale v bledikasti jutranji svetlobi. Pometachi, delavci, hiteči na delo, so gledali to hrupno in prekipujočo veselico in ta našemljeni parček — pustni torek sredi poletja...

»K vam ali k meni?« je prašala. Sam ni vedel zakaj, a zdelo se mu je, da bo pri njem pripravneje in je dal kočijažu naslov svojega oddaljenega stanovanja. In vso dobro dolgo pot sta malo govorila. Ona je držala eno njegovo roko v svojih, ki so se mu zdele zelo drobne in ledene; in ko ne bi bil čutil tega nervoznega, hladnega stiska, bi bil mislil, da spi, zlek-njena v kočiji, dočim ji je polzel odsev od sinje zaves preko obraza.

(Dajle prihodnjé.)

sili za kako intervencijo. S tem bo navalil ves srd vsih tistih liberalcev in liberalnih odvetnikov, ki jih še do danes ni sram imeti opravka z dr. J. Benkovičem, na glave nas ubogih liberalnih urednikov. »Simplicissimus« je pisal o nekem Nemcu, da je bil jurist — und auch sonst von massigem Verstande. Na te besede smo se spomnili, ko smo liberalni žurnalisti brali dr. Benkovičovo klobasarijo v »Straži«. Očitati seveda s tem dr. Benkoviču nič ne mislimo, samo drugi se nas mora lotiti z drugačnimi sredstvi. Nočemo dvomiti o preobilnem delu, ki ga je že opravil dr. Benkovič za liberalne advokate in neadvokate — izražamo samo upanje, da bo pri intervencijah za volice S. K. Z. prišel dalje ko do portirja, če mu bo treba iti k predsedniku graškega nadsodišča. Ljubo nam bo tudi, ako bode v bodoče opustil intervencije za liberalne tiskarne in duhovnikom neljube, ker liberalne, slovenske učitelje v Gradcu. Na obnem zboru Zveze slovenskih posojilnic pred prilično dvema letoma so ga nekateri gospodje imenovali vsled takih — radi potrjujejo, da uspešnih — intervencij za denuncijanta, česar pa mi nočemo še posebej ponavljati. Čudno se nam je sicer zdelo, da dr. J. Benkovič ni tožil — pa mož je menda hitro na to zbolel in šel na dopust. Če bi ga prišli, bi zopet pisal, da smo mu nevoljivi ljubega zdravja in da si mu dovoljujemo predpisovati, da naj ne žrtvuje samo časa temveč tudi svoje zdravje za privatna mnenja liberalcev. Dr. J. Benkovič pravi tudi, da hoče načelno dognati, ali sme biti kak odvetnik tudi grajzar, četudi ne zasleduje drugega namena kakor pridobiti si volilno pravico v kaki občini in tam zgago delati. To njegovo stremljenje bomo seveda pozorno zasledovali in tozadevne rezultate — prosimo, brez vsakih postranskih misli na »Simplicissima« — vedno sporočili slovenski javnosti. Kajti po mnenju dr. J. Benkoviča so za naše boje v narodno ogroženih občinah načelne važnosti. Zaslugo, da je to za naš narod preznemito vprašanje z vsemi njegovimi blagodejnimi posledicami sprožil in srečno rešil, bodo morali tudi največji liberalni nevoljivci pripisati mandatarju ljudstva, dr. J. Benkoviču v Celju.

Iz Celja. Na deželni meščanski šoli v Celju se vrši vpisovanje učencev dne 15. in 16. septembra ob 9. do 12. ure dopoldne v ravnateljski pisarni. Pripomnimo, da naznanja to ravnateljstvo izključno le v nemških listih, dasi je šola namenjena v prvi vrsti slovenskim učencem. — Porotno sodišče je zadnja dva dneva svojega jesenskega zasedanja obravnavalo slučaj Jos. Bezenšek in tt., zločin požiga, goljufije in sokrivde. Jos. Bezenšek, ki si je, kakor smo javili, ponovno zažgal hišo, da je dobil zavarovalnico, je bil obsojen na 7 let težke ječe z enim postom vsak mesec, en soobtoženec in tri soobtoženke so pa bile oproščene. — Veliki prijatelj Čehov so celjski Nemci. »Vahtarica« sicer na uvodnem mestu prav velikokrat zabavlja na »Li-bušine sine« in namiguje na različne njihove narodnostne posebnosti — na drugi in tretji strani pa ne poroča nikoli o kaki prireditvi, pri kateri bi ne sodelovali celjski Čehi, celi in napol renegatje seveda. Tako je bila najsijajnejša točka nekega večera celjskih nemških visokošolcev nastop nekega Otona Všeticka — Wschetischka — boja z Dunaja. Po imenih skromnega števila udeležencev soditi, je bila polovica rojenih Slovencev, polovica rojenih Čehov — nemško je bilo samo sovraštvo do svojega maternega jezika in svojih mater.

Iz Celja. (Celjsko sokolska župa) je priredila v nedeljo, dne 8. septembra v »Sokolskem domu« svojo letošnjo tekmo. Udeležba je bila prav zadovoljiva, dasiravno bi bila morda lahko boljša. Tekma je obstajala iz treh delov in sicer so se vršile tekme vrst in posameznikov nižjega oddelka, tekme vrst in posameznikov višjega oddelka in posebne tekme. Natančen rezultat bo znan šele prihodnje dni; sliši se, da je zmagal v višjem oddelku brat Jerin, član celjskega »Sokola«, v nižjem oddelku pa bo padla odločitev za kakega Celjana ali Krčana. Tudi brežiški »Sokol« je bil zastopan po odločitvi telovadnih. Tekma se je vršila deloma na vrtu »Sokolskega doma«, deloma v telovadnici in je popolnoma zavzela ves dopoldan. Popoldne je proizvajalo lepo število telovadcev na vrtu proste vaje za ljubljanski sokolski zlet. Mnogo priznanja so žele ljubke naše sokolice s prostimi vajami in skupinami. Slednjimi se je prav dobro postavil tudi obrtni in trgovski naraščaj. Končno je telovadila vrsta izbranih telovadcev na orodju. Vse, kar se nam je podalo, je bilo elegantno in eksaktno, vse je živo pričalo o vstrajnem in

neumornem delu in sokolskih telovadnicah. Osebito si je pridobil naš domači »Sokol« med mnogoštevilnimi gledalci novih prijateljev. Pri telovadbi in ljudski veselici je izvrstno igrala godba pazniškega in delavskega podpornega društva v Trbovljah.

Iz Celja. Na mnogostranske želje priobčimo v sledečem statistiko Celjske sokolske župe za l. 1911. Župa je štela v tem letu štiri okrožja (brežiško, celjsko, mariborsko in zagorsko) s 24 sokolskimi društvi in odseki (Brežice, Sevnica, Krško, Rajhenburg, Celje, St. Jur ob J. Z., St. Pavel pri Preb., Mozirje, Šoštanj, Vransko, Zalec, Braslovče, Maribor, Gradec, Ljutomer, Sv. Lenart, Ptuj, Ormož, Središče, Ribnica, Zagorje, Hrastnik, Radeče, Trbovlje). Vsa ta društva so štela l. 1911 1231 članov, 453 telovadcev, 69 vaditeljev in načelnikov, 461 članov v kroju, 197 dečkov naraščaja, 104 članice, 82 telovadk in 27 deklic naraščaja (vse v Celju). Najmočnejša sokolska društva so v Krškem, Celju in Mariboru, vsa z nad 100 člani. Celjska sokolska župa ima lasten »Vestnik«, ki izhaja po potrebi večkrat na leto. Urejuje ga starosta celjskega Sokola, br. Jože Smrtnik.

Od Ksaverija v Savinski dolini nam poročajo: Tu smo si za Ksaverij in Ljubno ustanovili podružnico C. M. D. Navzlic hujskanju duhovščine in »narodnih« mariborskih listov je podružnici vendar takoj pristopilo 37 članov in ji je s tem dan trden temelj. Predsednik marljivega podružničnega odbora je g. Franc Kolenc.

Iz Gradca. Je dni zboruje tu Nemško in avstrijsko planinsko društvo. Na nedeljskem glavnem zborovanju se je poročalo, da šteje sedaj društvo 93.473 članov v 403 podružnicah, ki so plačali 792.780 K članarine. Vsi listi poudarjajo, da tvori to društvo, razširjeno po celi Avstriji in Nemčiji, močno nemško bojno falango, katera »utrjuje nemške meje na vzhodu in jugu« in katera agira za skupnost med avstrijskimi in rajhovskimi Nemci. Nemško in avstrijsko planinsko društvo je torej v prvi vrsti vsenemško bojno društvo — potem šele pride vse drugo na dnevni red.

Iz Verzeja. Zadnje čase smo večkrat brali v »Slov. Gosp.« in »Straži« dopise, kateri se bavijo z našim občinskim pašnikom in koraki, katere je v tej zadevi storil dež. posl. dr. Kukovec. Klerikalni dopisnik trdi, da zro uradi, kamor pošilja dr. Kukovec svoje vloge v pašniški zadevi, »pomilovalno na nas«. Radi bi vedeli, zakaj? Da zro ti uradi prej »jezno na nas«, bi preje verjeli. Kajti po dr. Kukovcu smo na merodajnih mestih odločno izjavili, da si svojih pravic ne damo vzeti in da smo mi ravno tako vredni pravičnosti ko naši klerikalni nasprotniki. Ko se nas je zaradi paše hotelo kaznovati z visokimi globami in se je nekatere že kaznovalo, je bil naš deželni poslanec dr. Kukovec tisti, ki se je energično potegnil za nas. Zato ga pa bomo Verženci tudi zopet volili in s svojimi naprednimi somišljeniki po drugih slovenskih trgih tudi zopet izvolili. Ako ga klerikalci pošiljajo v »penzijo«, ne boli to niti njega niti nas. Kdo bi si tudi veliko trl glavo zaradi bedakov in kakih škodoželjnih obrekovalcev!

Koroško.

Dobernigova 50letnica. Celovški državni poslanec Dobernig je postal 50 let star. Tem potom ga obšipajo z vsemi mogočimi častmi in ga slave na izveden način. Dobernig je rodom koroški Slovenec in menda je imel tudi nekaj časa slovensko prepričanje, namreč tedaj, ko je bil neke na Ruskem. Morda se ne motijo tisti, ki pravijo, da je pravzaprav postal Nemec šele v Trstu, kjer je bil reporter »Triester Zeitung«. Iz Trsta je prišel v Celovec in je tu dolgo let urejeval nemško nacionalno glasilo »Freie Stimmen« ter postal tako najprej žurnalistični in potem politični voditelj celovškega nemstva. V parlamentu ima Dobernig precej veljave med nemškimi poslanci, dasi sicer ne igra nobene posebne vloge. Njegova specialiteta v zadnjem času je opozarjanje Nemcev na nevarnost, ki jim preti od trizizma.

Iz Celovca. Ali rodoljubni »Mir« nima nič boljšega gradiiva, da trati v zadnji sobotni številki dragoceni prostor z navajanjem imen tistih ljudi, ki se hočejo udeležiti evharističnega kongresa na Dunaju? Potem pa se »Mir« še čudi, da nima nič uglede in nič veljave! — Koroški r a d o v e d n e ž.

Iz železniške službe. Prestavljen je skladišni paznik Anton Pirh iz Celovca v Gradec.

Samomor s piščo. Posestnik Jakob Leiler iz Velikih Rovt pri Tr-

bižu se je doma vedno prepiral z ženo. Predvčerajšnjem je šel po prepri-ju v mesto, kjer se je mož na jezo tako napil, da je drugi dan vsled zastrupljenja z alkoholom umrl.

Ponarejene kroso krožijo in sicer v precejšnjem številu po Celovcu in tudi v okolici. Ponarejene kroso imajo letnico 1894 in so zelo pomankljivo narejene. Pri nekaterih manjka celo obrobni napis.

Celovška porota. Včeraj se je vršila v Celovcu prva porotna obravnavna v tem zasedanju. Obtožena sta bila delavca Friderik Egger in Tomaž Legat, ker sta zapeljala in zlorabila 2 šolarici. Obravnavna, ki je bila tajna je bila preložena, da zaslisi jo še več od drž. pravdnštva in zagovornikov predlaganih prič.

Velik požar. V Labudu je pogorel mlin, žaga, en kozolec in gospodarsko poslopje posestnika Josina Kremžarja. Kako je nastal ogenj še ni znano. Pogorelo je vse, domači so si rešili komaj življenje. Požar je zahteval tudi eno človeško žrtev. Sedemnajstletni učenec Kremžarjev Tomaž Kancjan je spal v svoji kamri, in se ni zbudil. Ko je ogenj že vdril v njegovo spalnico, ga je hotel rešiti gospodar, toda bilo je prepozno in malo je manjkalo, da ni plačal poskušene rešitve z življenjem. Ves opečen se je vrnil iz pogorišča, fant pa je popolnoma zgorel. Ostanke, ožgane dele telesa ponesrečenega Kancjana so prenesli v mrtvašnico, gospodarja pa so izročili v zasebno oskrbo. Škoda je velika in le delno krita z zavarovalnico.

Nevaren pes. Dveletna deklica A. Wahrmutova iz Beljaka je šla na sprehod z velikim psom. Pes se je začel na cesti klati z drugimi psi, in ko ga je hotela deklica proč potegniti, je skočil nanjo in jo popadel za glavo. Odtrgal ji je cel kos kože z lasmi vred. Dekle so odpeljali nezavestno domov.

Predrzen goljuf. V Beljaku so aretirali čevljarskega pomočnika Antona Galeta, ker je izvršil več zelo predrznih sleparij. Pri več strankah je nastopil kot izvršilni sodni organ, odredil hišno preiskavo in pri tem kradel denar in srebrnino. Nekaj goljufij je Gale že priznal, pri njem so našli več ur in precej denarja.

Vsled nezrelega sadja je umrl pri Sv. Lenartu dveletni otrok Matija Magnes. Dečko je dobil nezrelo sadje pred dvema dnevmoma, drugi dan je obolel in včeraj umrl.

Primorsko.

Iz šolske službe. Vodstvo Ciril-Metodove družbe je imenovalo voditeljico II. družbene dekleške šole na Aquedottu gospo M. Engelmannovo za voditeljico dekleške šole pri Sv. Jakobu; na njeno mesto pa pride gdč. R. Golijeva. Naučno ministrstvo pa je imenovalo podučitelja Fr. Kosa in C. Petrovca za učitelja, družbena učitelja J. Dimnika in A. Wascheta in družbeni učiteljico R. Golijevu in Hočevarjevo pa za k. kr. podučitelja oziroma podučiteljico.

Hrvaškimi in slovenskimi rodbinam. Centralni odbor Narodne Zjednice za Istrco je izdal oklic na hrvaške in slovenske starše, v katerem jih poziva, naj dajo svoje otroke v hrvaške oziroma slovenske šole. Koncem oklica pravi odbor: »Če ljubiš svojega otroka, daj ga v šolo, kjer se bo izobraževal v svojem jeziku. Pri nobenem narodu na celem svetu ne boš opazil, da bi se vsled nerazumnosti roditeljev dajali otroci v šolo, kjer se ne izobražujejo v svojem materinskem jeziku. Samo premnogi naši otroci so tako nesrečni, da propadajo v tuji šoli, kjer ne razumejo svojega učitelja, kjer se njihove duše ne krepe, kjer predava učitelj, kar hoče. Vsled tega vas v tem času toplo prosimo in zaklinjamo: dajte hrvaškega ali slovenskega otroka edino v hrvaško ali slovensko šolo! To je zakon človečnosti, narodne dolžnosti, zakon ljubizni do otrok, ki se ne morejo braniti. Vsakdo, kjer in kadar more, naj ponudi neizobražene in nerazumne roditelje ter dokazuje z znanimi primeri, kako so zapuščeni, da čestokrat zanikrni otroci, ki so izgubili svojo mladost. V tuji šoli niso niti svoje duše oplemenili, niti se pripravili s potrebnim znanjem za bodoče življenje. Hrvaško ali slovensko dete spada edino v hrvaško ali slovensko šolo.« — Pač resnične besede. Da bi jih tudi slovenski in hrvaški starši vpoštevali.

Zarota proti nadvojvodinji Mariji Jožefi. Tržaška policija je razkrila zaroto, ki je bila naperjena proti nadvojvodinji Mariji Jožefi, ki prebiva sedaj v Miramaru. Aretirali so 4 delavce, ki so člani anarhistične družbe in ki so nameravali napasti nadvojvodinjo v Miljah, kamor gre vsak dan slikat tamošnje grajske razvaline. Nadvojvodinja je stara 45 let, vdova

po leta 1906. umrlemu nadvojvodu Otonu, in mati II. avstrijskega prestolonaslednika nadvojvoda Karla Franca Josipa.

Vodovodno vprašanje v Trstu še vedno ni rešeno in se še vedno bolj zapleta. Danes popoldne se sestane k prvemu posvetovanju posebna komisija obstoječa iz 12 občinskih svetnikov pod predsedstvom županom. Naloga te komisije je, da še enkrat temeljito prouči tržaško vodovodno vprašanje. Teh posvetovanj se udeležijo tudi zastopnik ministrstva za javna dela ministerjalni svetnik Anton Micheluzzi, dalje zastopnik namestništva višji stavbni svetnik Karel Oberst in eksperti dr. Karel Kinzer z Dunaja univerzitetni profesor dr. Franc Kosmat in stavbni inženir Teodor Schenkel oba iz Gradca.

Zaradi družinskih preprirov se je zastupila v Trstu z lizolom 32letna Marija Ferfolja. Samomor so domači pravčasno opazili in jo odpeljali takoj v bolnišnico.

Prepovedane cirkuške predstave. Namestništvo je prepovedalo cirkuški Zavatti prirejati v Pulju predstave. Cirkus sme igrati v celi Istri samo v Pulju ne.

Poboj blaznih. Iz Voloske poročajo o groznem zločinu, ki sta ga izvršila 2 blazna. Josip in Josipina Pilepič iz Blažica sta že večkrat kazala znake blaznosti in Josip je bil že parkrat v opazovalnici. Sodišče jima je zaradi tega vzelo tudi dve hčerki. V soboto sta pa oba zopet zblaznela. Oborožila sta se vsak z eno motiko, zaprla sta se v sobo in pričel se je boj na življenje in smrt. Žena je udarila moža po glavi in mu zadala 20 centimetrov dolgo rano, in ga poškodovala na vratu in na hrbtu. Mož pa je udaril ženo v obraz, z drugim udarcem ji je popolnoma odsekal roko, s tretjim pa ji je razbil lobanjo. Ko se je žena zgredila in umrla, je bil Pilepič še toliko pri moči, da se je splazil h oknu, kjer je poklical nekega soseda in mu povedal kaj sta storila. Nato se je onesvestil. Odpeljali so ga v bolnišnico, toda težko da bi okreväl.

Vihar. V Lošnju je divjal včeraj tak vihar kakoršnega že dolgo ne pomnijo o tem letnem času. Ves promet je bil ustavljen. Parnik »Bosnia«, ki je odplul zvečer ob 8. iz pristanišča se je vrnil ob 2. zjutraj nazaj, ker ni bilo mogoče voziti vsled silnega viharja. Potniki so šli na suho in so morali čakati na odhod do 7. zjutraj.

Nov parnik. Tvrška M. Martinolič v Lošnju je naročila v ladjedelnici Doxford v Sunderlandu nov tovorni parnik »Dinorah«, ki je ves iz jekla 369 čevljev dolg, 52 čevljev širok in vozi 4315 ton. Če je parnik popolnoma obložen doseže hitrost 11 milj na uro.

Očetov morilec. Posestnik Ivan Bosič je živel že dve leti ločen od svoje žene, ker sta se vedno prepirala. Pri materi je bil tudi njegov sin 17letni Ivan. Fant je držal vedno z materjo in sovražil očeta. Ko se je Bosič vračal dne 3. marca iz Rovinja k svoji ženi, ga je počakal fant za nekim zidom in dvakrat ustrelil na očeta. Strela sta zadela in sicer eden v glavo drugi v prsa. Rane so bile smrtno in mož je čez 10 minut umrl. Morilec je s prva tajil, da je hotel očeta umoriti in je trdil, da ga je zadel le slučajno. Pozneje pa je priznal, da je res ustrelil na očeta, toda izgovarjal se je s silobranom, češ, da ga je oče napadel s kamenjem. Toda tudi to se je izkazalo kot neresnično. Morilec je čakal skrit na očeta in ga je iz zasede ustrelil. Porotniki so vprašanje glede zavratnega umora soglasno zanikali, potrdili pa so vprašanje glede uboja in glede prestopka orožniškega patenta. Sodišče je obsodilo Ivana Bosiča na 7 let težke poostrene ječe.

IV. narodno-radikalni shod.

Hitro menjajoči se strujini prišasti, gibanje, ki je nastalo po lanskem II. zaupnem sestanku in potreba, sestaviti ob desetletnici struje narodno - radikalni program v eno celoto, nas je privedlo k sklepu sklicati

IV. narodno - radikalni shod, ki se vrši v dneh 13. in 14. septembra v Ljubljani v mali dvorani »Mestnega doma« s tem sporedom:

13. septembra ob 9. dopoldne: 1. Lavo Čermelj: Vseučiliščno vprašanje. 2. Današnje gmotno stanje slovenskega visokošolca. Ob 3. popoldne: 3. Ivan Sajovic: Pomen in bistvo narodnosti. 14. septembra ob 9. dopoldne: 4. Albin Ogris: Narodni radikalizem in verstvo. Ob 3. popoldne: 5. Ivan Zorman: Organizacija. 6. Resolucije. Opozarjamo vse tovariše, da je njihova dolžnost udeležiti se shoda, ki bo važnega pomena za nadaljni razvoj struje.

14. septembra ob osmih zvečer se pa vrši v Prešernovi sobi gostil-

ne pri »Novem svetu« občni zbor »Prosvete«.

15. septembra ob enajstih dopoldne je v Jakopičevem paviljonu otvoritev

I. obrambne razstave.

Tudi ta prireditve je tolike važnosti za nadalnje delo na narodno-obravnem polju, da se mora prepričati vsak tovariš na lastne oči o današnjem položaju slovenske stvarli.

15. septembra se vrši dalje cvetlični dan, zvečer je pa kot zaključitev vseh prireditev ples v veliki dvorani »Narodnega doma«.

Dne 15. in 16. septembra se pa vrši shod naprednih abiturijentov, ki bo omogočil jasno sliko o najmlajšem naprednem naraščaju.

Za brezplačno stanovanje in ceno kosilo je preskrbljeno.

Tovariši! Starešine! Prihitite polnoštevilno v Ljubljano in z obilno udeležbo manifestirajte za ideje narodno - radikalne struje!

Iz naroda za narod!

Eksekutiva narodno - radikalnega dijaštva.

Dnevne vesti.

+ Spored seje občinskega sveta v četrtek, dne 12. septembra. A. Javna seja: I. Naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnikov zadnjih dveh sej. III. Personalnega in pravnega odseka poročila: 1. o izvolitvi dveh občinskih svetovalcev v glavno volilno komisijo za bodočo deželnozborsko volitev; 2. o dopisu županovem glede odločbe županstva na Ježici v zadevi mrtvašnice na pokopališču pri Sv. Križu; 3. o dopisu županovem glede razsodbe deželnega odbora v zadevi prodajalcev zemlja U. Marenko in K. Kačarja. IV. Finančnega odseka poročila: 1. o računskem sklepu loterijskega posojila ter amortizacijskega zaklada tega posojila za leto 1911; 2. o reviziji psov za leto 1911 ter dovolitvi nagrad za revizijo; 3. o ponudbi Frana Jemca za odkup mestne parcele št. 99/6 kat. občine Gradišče; 4. o ponudbi kiparja A. Dolinarja za nakup njegovega kipa A. Aškerc; 5. o dopisu upravne komisije realnega zaklada glede pokritja stroškov za napravo brezžične brzgojavne postaje; 6. o prošnji »Slovenske Filharmonije« za izredno podporo. V. Finančnega in šolskega odseka poročila: 1. o prošnji društva »Mladike« glede prevzetja društvene vadnice v mestno upravo. VI. Šolskega odseka poročila o računih o porabi dotacije na raznih mestnih šolah za leto 1911/12. VII. Stavnega odseka poročila: 1. o pritožbi Frana Poljšaka proti odločbi mestnega magistrata glede betonske terase na dvorišču njegove hiše na Martinovi cesti; 2. o dopisu stavbnega vodstva za osuševanje barja glede dohodov k Grubarjevemu kanalu in k regulovani Ljubljani; 3. o prošnji deželnega muzeja »Rudolfina« za določitev pogojev za raziskavanje in prekopanje mestnega sveta; 4. o oddaji dobave raznih kameninastih izdelkov in drenažnih cevi za zgradbo kanalov zbiralnikov; 5. o dopisu mestnega magistrata glede nasvetovane delne regulacije Karunove ulice; 6. o dopisu mestnega magistrata glede pogajanj v svrhu delne regulacije Kolesijske ulice; 7. o samostalnem predlogu obč. svetnika Marinka glede kanalizacije Martinove ceste; 8. o samostalnem predlogu obč. svetnika Tomaža Novaka glede naprave javnega stranišča pri tobačni tovarni; 9. o samostalnem predlogu obč. svetnika Tomaža Novaka glede tlakovanja Tržaške ceste; 10. o samostalnem predlogu obč. svetnika Smoleta glede naprave betonskih mostičev v trnovskem okraju; 11. o samostalnem predlogu obč. svetnika Jerneja Šerjaka ter prošnji več interesentov glede premestitve potoka Galjevca. VIII. Klavničnega ravnateljstva poročila o računskem sklepu mestne klavnice za leto 1911. IX. Direktorija mestnega vodovoda in elektrarne poročila: 1. o računskem sklepu mestnega vodovoda za leto 1911; 2. o računskem sklepu mestne elektrarne za leto 1911. X. Samostalni predlogi: 1. občinskega svetovalca A. Rojine glede zvišanja doklade mestni policijski straži; 2. občinskega svetovalca E. Kristana glede ustanovitve bolniške blaginje za posle; 3. občinskega svetovalca I. Štefeta glede naprave vodovoda v Hradeckih vasei; 4. občinskega svetovalca H. Brandta glede imenovanja ceste za novim nemškim jubilejnim gledališčem. B. Tajne seje: I. Naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Personalnega in pravnega odseka poročila o prošnjah v raznih personalnih zadevah mag. uradnikov. IV. Finančnega odseka poročila: 1. o dopisu županovem glede dovolitve neke stavbne doklade; 2. o prošnji J. Vidič-

za podporo povodom smrti vdove mag. tajnika A. Viditz; 3. o prošnji strežnice na mestni nemški dekliški šoli M. Župan za stalno nameščenje; 4. o prošnji bivše šolske strežnice M. Certanc za zvišanje miloščine. V. Obrtnega odseka poročila o prošnji za razne obrtne koncesije.

+ Kranjski deželni odbor in kočevska posojilnica. V deželnem zboru je bilo sklenjeno, da naj dežela po svojih močeh pomaga iz zadrege kočevski posojilnici. Deželni odbor je tudi začel pri kočevski posojilnici nekaj šariti in ko je posojilnica sklenila likvidirati, so začeli v klerikalnem monitorju izhajati članki, ki so že kazali, kaj se pripravlja. V teh člankih so namreč klerikalci nalagali vsem mogočim ljudem, tudi takim, ki jih kočevska posojilnica nič ne briga, dolžnost, da ji morajo pomagati. In zdaj je prišlo končno poglavje: **deželni odbor je sklenil, da za kočevsko posojilnico nič ne da.** Tisti deželni odbor, ki je že velikanske vsote deželnega denarja porabil za različne klerikalne strankarske zadruge, ki je z deželnim denarjem pokrival defraudacije kaplanov in drugih klerikalcev pri raznih zadrukah, ki z milijoni deželnega denarja vzdržuje že na robu propada stoječe klerikalne zavode in je zanje napel celo deželno jamstvo, ta isti deželni odbor nima niti fika za kočevsko posojilnico, pri kateri so klerikalci in Nemci ravnotako prizadeti, kakor liberalci. Pa kaj bi se čudili! Klerikalci so deželne blagajne temeljito izpraznili in rabijo toliko deželnega denarja za saniranje svojih bankrotiranih zavodov in za kupovanje pristašev, da jim za take brezbarvne zavode, pri katerih so liberalci, klerikalci in Nemci prizadeti, res nič ne ostane.

+ Mednarodni kongres svobodomislicev, ki se je letos vršil v Monakovem, je »Slovenca« hudo razburil, dasi mu vendar evharistični kongres na Dunaju priča, kako daleč smo že v Avstriji od tistih zahtev, ki jih je kongres svobodomislicev formuliral in katerih jedro je popolna in do zadnjih konsekvenc izvedena ločitev države od cerkve. Sklepi svobodomiselnega kongresa so mu tako padli na živce, da sam več ne ve, kaj da govori. Tako pravi, da hočejo framazoni oslabin in uničiti cerkev zato, ker najbolj ohranja tradicionalno vero in zvestobo do oltarja. Ti framazoni in konkordatobombeži so res strašni ljudje. Posebno tisti s Portugalskega, ki so pregnali kralja in jezuite ter dali duhovnikom dobre plače iz državne blagajne. Na srečo in v tolažbo prečistite naše duhovščine je našel »Slovenec«, da položaj svobodomislicev v današnjih dneh ni nič kaj sijajen, baje nasedajo povsod tako, da se »Slovenec« kar smilijo. Upamo torej, da krvavo poročilo »Slovenca« o kongresu svobodomislicev ne bo motilo prebavljanja naših prečastitih.

+ Prepovedana kolportaza. Po veljavni postavi je kolportaza v Avstriji prepovedana. Toda avstrijske postave imajo to posebno lastnost, da se dajo obračati in raztezati, kakor se zdi tistim, ki so prisegli, da se jih bodo vestno in nepristransko držali. Že mnogokrat se je v državnem zboru govorilo, da duhovniki in njih služabniki tako v cerkvah, kakor na javnih trgih kolportirajo svoje liste, ne da bi se poklicana oblast za to zmenila. Na Dunaju in drugod kolportirajo klerikalci svobodno in neovirano svoj nečedni »Bonifaziusblatt«. Ko pa so zdaj nemški svobodomislici začeli kolportirati svoj »Josefsblatt«, je bila vsa policija na nogah. Na Dunaju, v Dunajskem Novem mestu in v Pragi je policija aretirala vse polno ljudi, ki so razdajali »Josefsblatt«. Samo na Dunaju so prignali kakih 200 oseb na policijo. Med aretiranimi so bili uradniki, zdravniki, advokati in delavci. Aretirana sta bila zaradi razdajanja tega lista tudi vodja »Svobodne šole« in tajnik tega društva, v Pragi je bil aretiran vseučiliški profesor dr. Raudnitz, na Dunaju pa so imeli državni poslanci Widholz, Forstner, Glöckel, Polzer in Sever ter občinski svetnik Moissl sitnosti s policijo, ker so razdajali ta »Josefsblatt«. Tu se zopet vidi, kako so v Avstriji pred postavo vsi enaki!

+ Državnemu poslancu Pogačniku je cesar podelil viteški stan. Josip vitez Pogačnik si je zaslužil to odlikovanje s tem, da je pri razpravi o novem brambnem zakonu kot načelnik brambnega odseka z največjo vneto potegoval za hitro rešitev tega zakona v smislu vlade. Sploh velja novi vitez za največjega prijatelja armade v parlamentu, kakor je bilo razvideti že pred nekaj meseci iz »Armee - Zeitung«. — Z ozirom na sprejetje brambnega zakona je cesar podelil ministrskemu predsedniku grofu Stürgkhu veliki križec Štefanovega reda, domobranskemu ministru Georgiju pa baronstvo. Ministru Hohenburgerju je izrekel cesar svoje zadovoljstvo.

+ Na naslov župana in c. kr. poštara Franca Korbarja na Hrubiču pri Ljubljani, obenem pa tudi na naslov c. kr. drž. pravdnika. Zgoraj imenovanega moža vprašamo tem potom, ali se še spominja, kako je dal popravljati pri zadnjih občinskih volitvah volilni zapisnik, predno ga je poslal na c. kr. okrajno glavarstvo. Duri sobe so bile sicer zaprte, a polagoma pride le vse na solnce. C. kr. državnemu pravdniku pa na svetujemo, da zasliši glede tega čuvaja postav in reda zapisnikarje pri zadnjih občinskih volitvah. Ti vedo več.

+ Čudno postopanje usmiljenih bratov v Kandiji. Klerikalna nestrpnost je iz kandijske bolnišnice izgnala najboljše zdravnike. Zdej pa hočejo usmiljeni bratje menda poskusiti z nemškimi zdravniki. V nemško-nacionalnih listih kakor »Grazer Tagblatt« in »Grazer Tagespost« razpisujejo mesto primarija, eventualno sekundarija. Najbolj značilno pa je, da ne zahtevajo v tem razpisu niti znanja slovenščine. Očividno so mnenja, da ni treba zdravniku razumeti pacientov. V tem slučaju naj pa raje vzamejo živinozdravnika, ker ta zna kurirati, ne da bi paciente kaj vprašal!

+ Čudno naziranje nekaterih narodnjakov v Spodnji Šiški. Poroča se nam, da prireajo šolarji in šolarice v Spodnji Šiški po dvoriščih razne nemške gledališke igre. Prav nič bi se ne čudili, če bi to prirejali otroci nemških staršev. Naravnost škandal pa je, da te igre prireajo otroci slovenskih staršev, ki se vedno in povsod bahajo s svojo pristno narodno zavednostjo. Upamo, da bodo dotičniki ta naš opomin upoštevali.

+ Iz šolske službe. Provizorična učiteljica v Novem mestu Avgusta Arhova in absolviran učiteljski kandidat Leopold Namorša sta imenovana za učitelja na štirirazrednici v Sentejnu.

+ Iz orožniške službe. Poveljnik orožniškega dopolnilnega oddelka v Ljubljani, nadporočnik Franc Hadwiger je imenovan za poveljnika orožniškega oddelka št. 4 v Kočevju.

+ Gospodične-prodajalke pri ljubljanskem cvetličnem dnevu prosimo, da nemudoma in v velikem številu prijavijo svoje sodelovanje. Ker mora čut za narodno dolžnost in navdušenje do stvari odločevati pri odločitvi za sodelovanje, nismo nobeni gospodični doposlali kateregakoli vabila. Prijavljajo naj se gospodične s polnim naslovom centralnemu vodstvu za ljubljanski cvetlični dan, Šubiceva ulica 3.

+ Cvetlični ples. Na večer dne 15. septembra se vrši kot zaključek II. cvetličnega dneva v Ljubljani v veliki dvorani Narodnega doma velik ples na čast sodelovalkam pri cvetličnem dnevu. Vstopnina bo za osebo 1 K, sodelovalke za oficijalnim »cvetličnim znakom« pa bodo proste vstopnine. Pri plesu bo sodelovala Slov. Filharmonija.

+ Gospem-načelnicam cvetličnih zalog v informacijo: Minimum sodelovalk-prodajalk za posamezno cvetlično okrožje je 10 gospodičen. Te lahko naprosijo do četrtkovga sestanka za sodelovanje načelnice same, če bi jih pa kljub temu nedostajalo, jih prideli centralni odbor od onih, ki se zglase pri odboru. Hranilnice-nabiralnice je dobiti v petek od 4. do 6. in v soboto od 10. do 12. pri družbi sv. Cirila in Metoda (Narodni dom). Tja naj izvolijo poslati ge. načelnice po nabiralnice. Imena že privatno zagotovljenih sodelovalk naj ge. načelnice prinese s seboj na četrtkov sestanek.

+ Ljubljanske akademike in druge gospode, ki žele sodelovati pri cvetličnem dnevu kot spremljevalci gospodičen-prodajalk, prosimo, da se prijavijo pisмено centralnemu odboru v Šubicevi ulici 3, ali pa osebno v torek in v sredo od 2. do 3. v Citalničnih prostorih Narodnega doma.

+ Sestanek gospe-načelnice in gospodičen-prodajalk pri II. ljublj. cvetličnem dnevu se vrši v četrtek, 12. t. m. ob 6. popoldne v damski sobi Narodnega doma. Povabljeni so tem potom vsaka gospa in gospodična, ki želi iz rodoljubja sodelovati pri tej narodni prireditvi.

+ Strokovne in meščanske šole. Te dni dela preglavico marsikateremu očetu vprašanje: v katero šolo naj pošljem svojega sinka, v gimnazijo, v realno, ali kam? Kdor hoče sina spraviti do visokih šol, ta ima sicer že natanko določeno pot. Starši pa, ki so namenili sina za trgovski ali obrtni stan, naj ne silijo otrok v srednje šole, češ, dva ali tri razrede naj izdela, potem ga pa vzamem iz šole. Takim roditeljem priporočamo, naj se rajši obrnejo naravnost na strokovne šole ali na meščanske šole. Na Kranjskem imamo dve meščanski šoli: v Postojni in v Krškem. Na meščanskih šolah se pripravljajo dečki v prvi vrsti za umne gospodarje, izobražene obrtnike in trgovce. V teh

šolah si pridobijo učenci zaključno znanje, ki jih usposablja za praktično življenje. Zato pa opozarjamo slovenske roditelje: **Pošljite svoje sinove v strokovne in meščanske šole!**

— Učna knjiga za VIII. gimnazij-ski razred »Cerkvena zgodovina«, spisal dr. A. Medved, je aprobirana z ministrskim odlokom z dne 31. avgusta 1912, št. 37.863.

— Simultanska produkcija šahovskega mojstra dr. Milana Vidmarja. Ta notica z dne 9. t. m. se izpopolni v toliko, da se je vršila produkcija v kavarni »Evropi«; gosp. kavarnar je preskrbel vse potrebno, za kar se mu na tem mestu izreka zahvala.

Odbor ljub. šah. kluba.
— K avtomobilski nesreči grofa Eriha Thuna pred ljubljansko topničarsko vojašnico se nam poroča sledeče podrobnosti: Grof Erih Thun se je peljal v četrtek s svojim avtomobilom iz Trsta proti Dunaju. Od 3/4. do 1. ponoči je trčil avtomobil pred topničarsko vojašnico v Ljubljani v prazen kmečki voz in sicer s tako silo, da je odneslo kmetiča v zrak, ga vrglo čez avtomobil v velikem roku v cestni jarek, kjer je obležal težko poškodovan. Zlomil si je nogo in dobil tudi več notranjih poškodb. Avtomobil se je vsled sunka na mestu obrnil. Pri avtomobilu se je poškodovalo eno kolo in se je razbila ena svetilka. Šofer je dobil precejšnje poškodbe. Vozil je grof Thun sam. Nesrečo je povzročila neprevidnost. Grof Thun je imel avtomobilsko nesrečo še le pred kratkim pri Paternjani na Koroškem, kjer je na nekem ovinku prevrnil avtomobil. Vendar pa je ostal nepoškodovan.

— Nogometna tekma »Ilirija«-»Vzajemnost« se je vršila v nedeljo popoldne na tivolskem igrišču. Tekma je bila zanimiva. Ljudje še vedno premalo vpoštevajo šport in ne vedo ali nočejo vedeti, da tudi take prireditve stanejo denar. Igra je končala z rezultatom 7:0 v prid »Iliriji«. V nedeljo igra »Ilirija« z najboljšim zagrebškim moštvom »Hrvatskim akademiskim klubom H. S. A. K.«, ki ima najboljše nogometno moštvo na slovenskem jugu.

— Benetke v Ljubljani, tako pravijo ljudje, ko vidijo Pot v Rožno dolino ob dežju. Ob tej poti si je več posestnikov zgradilo hiše, katere pa pri najmanjšem nalivu stoje v vodi. Danes jutraj celo niso mogli iz hiš, kakor po deskah, postavljenih čez kamenje. **Razsvetljave tudi še ni nič,** tako da človek ponoči lahko zaide v vodo, in vendar se temu lahko odmore z malimi stroški. Sedaj pri regulaciji Ljubljance je gotovo dovolj materiala, da se nam z njim ceste nasuje in popravi. Glavna krivda so seveda jarki ob cesti, ki so čisto zaraščeni, tako da voda ne more nikamor otekat, in se razliva po hišah, cestah in vrtovih. Prosimo slavni mestni magistrat, da se nas usmili in da jarke iztebiti, da se bo voda hitreje odtekala in ne delala škode po hišah. Prosimo nujne odpomoci.

Prizadeži.
Elektrodiagnosti »Ideal«. Spored za torek 10., sredo 11. in četrtek 12. septembra 1912: 1. La Rochelle. (Zanimiva popotna slika.) — Samo popoldne. 2. Novi telefon. (Humoreska.) — Samo popoldne. 3. Vidra. (Naravna slika.) Samo popoldne. 4. Žurnal Pathé. (Kinematografska poročila. Najnovejši dogodilji, šport, moda itd.) 5. Presenečenje ljubezni. (Sijajna ameriška veseliga.) 6. Klov. (Velika učinkovitost. Ameriška cirkuška drama.) Samo zvečer. 7. Maks ima morskoro bolezen. (Velikomična burka M. Linderja.) — Zapomnite si sledeče dneve: V soboto, dne 14. septembra: »Med nebom in vodo«. (Svetovna učinkovitost Nordiskfilm Co.) Dalje Mirko, Napoleon in kozaki. (Veseloigra v barvah.) — V torek 17. septembra: »Železna roka«. (Velika detektivska drama.) — V soboto, 28. septembra: »Papež v Vatikanu«. (Prvo avtor. kinematografsko posnetje njegove svetosti papeža.) Dalje jako lepo kolorirana učinkovitost: »V deželi levov«. — V soboto, 5. oktobra: »Sokolski zlet v Pragi«. (Predvajanje traja eno uro in najboljši vseh dosedanjih Maks Linderjevih filmov: **Boksar iz ljubezni.** (Velikanski smeh!) — Vsak petek: Specialni večer z izbranim sporedom.

Izkaz mestne klavnice. V mestni klavnici so zaklali od 25. avgusta do 1. septembra 57 volov, 1 bika, 3 krave, 164 presičev, 133 telet, 37 koštrunov in 1 kozlička. Mesa so vpejali 858 kg, 2 zaklana prešiča in enega teleta.

Pokradena kolesa. Včeraj popoldne je bilo pleskarskemu mojstru gosp. Franu Črnetu iz veže v Kopitarjevi ulici ukradeno še dobro ohranjeno orožarsko kolo (Waffenrad), katero je bilo črno emailirano prostega teka, navzgor zakrivljene bilance, policijska štev. 407 je bila pa bela na zelenem polju, tovarniška pa 109.155. Vredno je bilo sto kron. Tudi v nedeljo je bilo ukradeno na Glincah na dopustu se nahajajočemu

tržaškemu stražniku Mandiču kolo. Istotako je bilo v nedeljo na Dobrovi ukradeno »Diamant« kolo delavcu Tomažu Streklju. Le-to je rdečkasto emailirano, ima tovarniško število 144.603 ter je vredno 150 K.

Nesreča. Ko se je včeraj posestnik Josip Šeme iz Zalne vračal iz nekega semnja domov, ga je pri Žalni pri nekem tunelu prijel železniški stroj in mu zlomil desno nogo. Pripehljal so ga v deželno bolnico.

Delavsko gibanje. Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 90 Macedoncev in 140 Hrvatov, 17 Hrvatov je šlo v Heb, 35 pa v Buks, na Dolenjsko se je odpeljalo 35 Hrvatov.

Našla je kuharica Franciška Grijeva srebrno ovratno verižico in jo izročila pri magistratu. — Posestnica Ivana Tomšič iz Pristave je našla denarnico z večjo vsoto denarja in jo oddala pri magistratu.

Narodna obramba.

C. M. podružnica za občino Dobrunje s sedežem v Štepanji vasi priredi v nedeljo, dne 15. t. m. veliko vrtno veselico v krasnem senčnatem vrtu g. Jos. Anžiča po domače pri »Sorsu«. Vabimo vse prijatelje, da se udeležijo te velepomembne veselice. Spored je obsežen, za dobra gorka in mrzla jedila, kakor tudi za dober cviček bode skrbel gostilničar, za druge zabave pa odbor.

Podružnica C. M. družbe za Košansko dolino ima občni zbor v nedeljo, dne 15. septembra t. l. in sicer ob 4. popoldne na Kalu. Spored je: Nagovor načelnika, poročila tajnika in blagajnika, nadomestna volitev in slučajnosti.

Društvena naznanila.

Sokol I. Dodatno k našemu včerajšnjemu poročilu je treba omeniti, da je bilo pri veselici navzoče celo Zvezno predsedstvo, gg. Oražen, Murnik in Kajzelj ter da je dal g. Turk brezplačno na razpolago prostor in pesek.

Društva absolventov kranjskih kmetijskih šol ustanovni občni zbor bo v nedeljo, dne 15. t. m. ob 10. popoldne v prostorih restavracije Perles (Prešernova ulica) in ne v hotelu Strukelj, kakor je bilo naznanjeno v vabilih. Gre gre za važno stanovsko organizacijo, je želeli, da se gg. kolegi teže zborovanja polnoštevilno udeležijo.

Telovadno društvo Sokol v Štepanji vasi priredi v nedeljo, dne 22. t. m. izlet v Bizovik kjer bo javna telovadba na drugo in bradlji pri bratu Francetu Čerinu. Vabimo tudi sosedna Sokolska društva, da se tega izleta polnoštevilno udeležijo. Na zdaj!

Sokol v Št. Vidu nad Ljubljano priredi v nedeljo, dne 15. septembra t. l. na travniku g. Cirmanove pri pošti javno telovadbo združeno z veliko ljudsko veselico. Sodelujejo veteranska godba iz Št. Vida in društva Sokol Ljubljana I. in Ljubljana II. Vstopnina 50 v za osebo. Začetek veselice ob pol 4. popoldne.

Prosveta.

Iz gledališke pisarne. Abonement na sedeže in lože sprejema dnevna gledališka blagajničarka ga. Amalija Češarkova, trafikantka v Selenburgovi ulici. Cenjeni stari abonente lož in sedežev, ki reflektirajo na svoje stare prostore, se prosijo, da to prijavijo vsaj do 20. t. m. ali dnevni blagajničarki ali pa blagajništvu slov. dež. gledališča neposredno.

Književnost.

— »Ljubljanski Zvon«. Vsebinska septembrskega zvezka: 1. Pastuškin: Večer. 2. Mara Tavčarjeva: Mladost. 3. Milan Pugelj: Jetnik. (Dolge prihodnjici.) 4. Fran Govčkar: Aškerčeva »sinekura«. 5. Anton Aškerc: Atila v Emoni. II. in III. 6. L. Pintar: O krajini ilenih. (Dolge prihodnjici.) 7. Josip Premk: Tobijeve noči. (Dolge prihodnjici.) 8. R. Jakopič: IV. jugoslovanska umetniška razstava v Belgradu. (Konec prihodnjici.) 9. Dr. Niko Zupanič: O prazgodovinski etnologiji Trojade. 10. Književna poročila. Anton Debeljak: Anton Klodič - Sabladoski. Livško jezero. — J. Poljanec: Guy de Maupassant. Lepi striček. — Dr. Vinko Zupan: Abditus, Socialni problemi. — J. Š.: Ferd. Seidl, Mehanična duševnega delovanja. — A. L.: Božena Němcová, Češke pravljice. 11. Slovstveni zapiski. Fr. Govčkar: Kette in Aškerc.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega kot vzklicnega sodišča.
V večjo čast božjo so ukradli fantje Peter Verhunc, Matevž Luz-

nar in Jože Demšar iz Rudnika v gozdu posestnika Gustava Egerja lepo smreko in postavili so sredi vasi lep mlaj po davno znanem kmečkem običaju. Z lepim visokim mlajem se postavijo fantje in cela vas. Toda posestnik Eger pa s tem ni bil zadovoljen in se je pritožil, češ da on tega ne ume, kako bi on prišel zaradi tega ob lepo smreko. Začel je fante preganjati, ti so mu smreko plačali, toda bilo je prepozno, že je visela nad njimi težka roka državnega pravdnikstva. Pri prvi obravnavi je sodnik fante oprostil, ker je vpoštevati tisto staro navado po naših vaseh, da imajo fantje baje pravico vzeti domačino smreko za mlaj in da se temu nihče ne protivi. Zastopnik državnega pravdnikstva pa se je pritožil, češ da je ta zagovor za sodišče preveč naiven, in da fante je navadi gospodarja prosijo za drevo in mu eventualno drevo tudi plačajo. Sicer pa se godi to vedno proti volji gospodarjev in je kaznivo. Vzklicno sodišče se je pridružil mnenju državnega pravdnika, razveljavilo je prvo razzodbo in obsodilo obtožene vsakega na 24 ur zapora.

Razveljavljena obsodba. Okrajno sodišče radovljiško je obsodilo kovača Ivana Laha iz Hraša, ker je žalil vodovodnega nadzornika Krejčija, češ da njemu ne gre nič mar če on sam odpre hidrant in da je takih monterjev dovolj, na 3 dni zapora. Lah je prijavil vzklic zaradi odmere kazni, in prosil da se mu kazni, oziraje se na razne olajševalne okoliščine zniža in spremeni eventualno v denarno globo. Vzklicni senat je prošnji ugodil, razveljavil prvo obsodbo in znižal Lahu kazni na 10 kron globe.

Razne stvari.

*** Pokvarjeno mleko.** V vojaškem taborju v Brucku je obolelo petdeset vojakov na legarju, ker so zavžili pokvarjeno mleko.

*** Jezen aviatik.** Iz Arada poročajo: Aviatik Kvas je v nedeljo pri nekem poletu padel z višine 4 metrov ter se lahko poškodoval na nogi. Vsled tega je postal tako jezen, da je polil aparat z bencinom ter ga zažgal. Aparat je popolnoma zgorel.

*** Nesreča na vojaških vajah.** Iz Pariza poročajo: Pri vojaških vajah v Chalons sur Saone je padel poveljnik 29. infanterijske brigade tako nesrečno s konja, da je na mestu obležal mrtev. Vojaške vaje so takoj ustavili.

*** Skrita dinamitna zaloga eksplozirala.** Iz Florence poročajo: V vasi Tavole pri Prato v Toskani je v neki hiši eksplozirala skrita zaloga dinamita. Cela hiša je bila razrušena in tudi sosedna poslopja so bila poškodovana. Izpod razvalin so izklevli pet mrtvecev in štiri težko ranjene.

*** Delavske nesreče.** Iz Luksemburga poročajo: V nedeljo jutraj je v Lambertovi tvornici za usnje padlo šest delavcev v neko jamo. Štirje so se ubili, dva so rešili. — Iz Barcelone poročajo: V nedeljo se je podrla tvorniško poslopje za kovinasto blago Riera. Da delavca sta bila ubita, mnogo pa ranjenih.

*** Milijonar umoril svojega otroka.** V Budimpešti so prijeli milijonarja Filipa Kachburga ravno v trenutku, ko je razkopaval smetišče, da bi v njem zakopal svojega nezakonskega otroka, ki ga je pred par dnevi porodila njegova ljubica. Milijonarja in njegovo ljubico so zaprli.

*** Aviatik v suženjstvu.** Francoški aviatik Arban se je l. 1850. v Barceloni z balonom dvignil v zrak in izgubil. Splošno so mislili, da je padel v morje ter utonil. L. 1853. se je pa kar nenadoma zopet pojavil. Prišel je namreč s svojim balonom v Afriko, kjer so ga ujeli in zasuznili. Dve leti je bil v suženjstvu. Šele tedaj se mu je posrečilo, da je utekel.

*** Sleparski poštni uradnik.** Z Dunaja poročajo: V nedeljo so aretirali poštnega adjunkta Franca Krala, ki je bil pridelen poštnemu uradu na zahodnem kolodvoru. V zadnjem času je spoliral mnogo pisem ameriških izseljencev, v katerih je bil denar. Pokradel je pa tudi več pošiljatev, v katerih so bile ure, verižice, prstani in dr.

*** Preprečena železniška nesreča.** Iz Petrograda poročajo: Posebni vlak, v katerem se je vozilo šest ministrov k stoletni slavnosti v Borodino, sejenedaleč od mostu čez reko Mosko ponesrečil. Prva lokomotiva je skočila s tira in je visela že čez breg. Strojnik je dal pa še pravočasno protiparo ter na ta način rešil vlak.

*** Težka nesreča pri dirki motorskih koles.** Pri dirki motorskih koles v Newarku je hotel dirkač Eddie Pasha prehiteti nekega drugega dirkača. Pri tem je prelomil ograjo ter zavozil med gledalce. Pet oseb je bilo usmrčenih, kakih 40 oseb pa ranjenih. Pasha je obležal na mestu

mrtev, pa tudi oni dirkač, ki ga je hotel Pasha prehiteti, se je smrtno ponesrečil.

* **Maščevanje aretiranca.** Z Dunaja poročajo: Policijski stražnik Anton Bayer je pred tremi meseci aretiraj 20letnega delavca Pavla Stutza zaradi ekscesa. Stutz je v nedeljo v zasedi počakal Bayerja ter ga dvakrat od zadaj z nožem sunil v glavo, tako da se je rezilo zlomilo in ostalo v glavi. Stražnik je še po-
tegnil sabljo ter udaril napadalca, ki so ga potem aretirali. Stražnika so težko ranjenega prenesli v bolnišnico.

* **Velika nesreča pri zrakoplovnem poletu.** Iz Pariza poročajo: V nedeljo popoldne se je na letališču v St. Andrianu pri Grayu zgodila grozna nesreča. Aeroplan aviatika Berarda je z grozno silo zavozil med gledalce. Propeler je zagrabil več oseb. Štiri osebe, med temi dve ženski, so bile usmrčene, mnogo oseb pa težko ranjenih. Berard je bil le lahko ranjen in je vsled nesreče skoraj zblaznel ter hotel pobegniti. Ko so ga prijeli, je izjavil, da ni mogel več voditi motorja.

* **Zopet napad na smodnišnico?** Iz Segedina poročajo: Pri smodnišnici na straži stoječi vojak je včeraj zjutraj slišal več streliv iz revolverja. Alarmiral je stražo, ki je napadalca, vrtnarja Dimitroviča, prijela. Pri njem so dobili revolver, iz katerega sta bili izstreljeni dve krogli. Ker so pa slišali več streliv, so preiskali okolico, toda brez uspeha. Pri policiji je Dimitrovič izpovedal, da je oddal samo vsled tega strele, da je alarmiral okolico, ker ga je bilo v temi strah.

* **Moža je ponoči lovila.** V noči dne 5. t. m. je bila cela Albertova ulica v Berlinu silno razburjena. Neka ženska je na vse grlo vpila: »Primitte ga! Primitte ga!« Kmalu so videli, zakaj gre. Neka ženska, je za silo oblečena, je tekla za nekim moškim. Kmalu sta prišla ženi na pomoč dva policista, ki sta mislila, da imata kakoga zločince pred seboj. Begunca so kmalu prijeli ter odpeljali na policijski komisariat. Še le tam so dognali, zakaj je pravzaprav šlo. »Zločinec« je bil namreč srečni mož preganjačice ga ženske, od katere se je hotel za vedno ločiti. In tako je žena s pomočjo policije zopet dobila svojega moža.

* **Grozen umor v Srienu.** V Gjetovcih je zapustila Marica Marovićanin, rojena Balić, svojega moža Marka Marovićana ter se preselila s svojo desetletno hčerko k svoji sestri Angjelini Balić na Otoku. Pred par dnevi je odšla Angjelina v sosedstvo radi nekega posla. Naenkrat jo pozove sosedka Liza Gorjanac, naj se vrne domov, ker se iz hiše sliši vpitje in jokanje. Ko je prišla do vrat, je videla bežati svojega svaka Marovićana. V sobi je našla svojo sestro vso krvavo. Ta ji je še povedala, da jo je njen mož trikrat z mesarskim nožem sunil v trebuh, nakar se je mrtva zgrudila. Morilca so aretirali.

* **Zverinski mož.** Iz Madrida poročajo: V Villa Nueva de la Serena je neki Rodriguez izvršil grozno dejanje. V nedeljo je prišel domov. Ker kosilo še ni bilo pripravljeno, je začel zmerjati svojo ženo ter jo hotel preteptati. Kar naenkrat je postal miren ter poslal ženo po en liter špirta. Ko je žena prinesla špirt, ga je zverinski mož zlit na ženo ter zažgal. Podobna goreči bakli je žena bežala iz hiše. Mož je šel za njo ter jo tolkel s palico. Pobegnila je v neko sobo. Rodriguez jo je pa zaklenil v sobo ter gledal, kako se je revica zaman borila z ognjem. Ker se je bal, da bi ne začelo goreti pohištvo, je prinesel škaf vode ter polil gorečo ženo, ta je bila pa že mrtva.

* **Avtomobilske nesreče.** Iz Merana poročajo: Na Štiferskem pasu je neki avtomobil na zamrznjeni cesti zdrčal ter padel 80 metrov globoko. Voz se je popolnoma razbil, šofer pa težko ranil. Pasajirji, dva Italijana, dr. Galle in Arman, in dve dami so k sreči nekoliko prej izstopili iz avtomobila. — Iz Monakovega poročajo: Na potu iz Pariza v Wiesbaden je v bližini Puchheima z avtomobilom ponesrečil 54letni rentir Alfred Pick s svojo ženo. Avtomobil je zavozil v neko drevo ter se popolnoma razbil. Pick in njegova žena sta odletela iz voza ter se težko poškodovale. — Iz Pariza poročajo: Blizu Toulona se je prevrnil avtomobil arhitekta Nenota, zgraditelja Sorbonna. Arhitektova soproga se je ubila.

* **Povodnji, viharji in sneg.** Iz Črnovic poročajo: Povodnji je povsod povzročila veliko škodo. Jutranji vlaki prihajajo šele popoldne. V Vižnici, kakor tudi v putiskem okraju je povodnji razrušila ceste. Telefonske in brzojavne zveze so večinoma porušene. Odšlo je več pionirskih oddelkov v te kraje. Reka Pruta je narasla štiri metre nad normalo in še vedno narašča. Mline, drevje in drugo je voda odnesla. Črnoviški vodovod, električna centrala in mestna

kopeli so pod vodo. Vas Lenkovo je vsled poplavl popolnoma odločena od okoliških vasi. Tudi v kumpoluškem okraju so povodnji povzročile veliko škodo. Več sto ljudi se je moralo deložirati. Škodo cenijo na več stotisoč kron. — Iz Cuxhavna poročajo: Na Severnem morju in pri izlivu Lave divjajo hudi viharji. Vidijo se razbite ladje in človeška trupla, ki jih nosi razburkano morje. Poljski prideški so popolnoma zgnili. Iz Kodanja poročajo: Deževje, ki traja že tri tedne, je popolnoma poplavlilo nekatere kraje. Neurje je napravilo že več milijonov škod. — Iz Rima poročajo: V Jadranskem morju so veliki viharji. Mnogo ljudi se je ponesrečilo. Pri Rimini se je potopila jadrnica Nikola II. Štirje mornarji o utonili. Pri Ravenni je nasledlo sedem čolnov. V Benetkah se je prevrnilo mnogo ribiških ladij. — Iz Lucerna poročajo: Predvčerajšnjim ponoči je po okolici snežilo. Pilatus, Rigi in Stanserhorn so s snegom pokriti. — Iz Pariza poročajo: Predvčerajšnjim ponoči je kakih deset minut snežilo. Nato je začel pihati oster severozapadni ter jelo močno deževati. Elegantne Parizanke hodijo že v kožuhovini.

Telefonska in brzojavna poročila.

Avstrijski kabinet.

Dunaj, 10. septembra. Kakor hitro se ministrski predsednik Stürgkh javi pri cesarju kot zdrav, kar se zgodi najbrže še tekom današnjega dne, preneha njegovo nadomestovanje po baronu Heinoldu. Istočasno bo tudi sklenjena rekonstrukcija kabineta. Za trgovski portfelj stoji sedaj zopet kandidatura sekcijskega šefa v p. Stibrala v ospredju.

Dunaj, 10. septembra. Kakor poroča »Reichspost«, je princ Friderik Schwarzenberg definitivno odklonil sprejem poljedelskega portfelja.

Državni zbor.

Dunaj, 10. septembra. V nedeljo se je oglašil poslanec dr. Gustav Gross po naročilu predstojništva nemškega Nationalverbanda, da pri ministrskemu predsedniku grofu Stürgkhu, da iznova konferira z njim o vprašanju termina sklicanja državnega zbora ter da mu sporoči želje nemškega Nationalverbanda. Ministrski predsednik mu je sporočil, da v tem vprašanju sedaj še ne more pasti definitivna odločitev.

Za tehnično visoko šolo v Inomostu.

Dunaj, 10. septembra. Problem ustanovitve tehnične visoke šole v Inomostu tvori že leta sem predmet razprav v občinskem svetu in trgovski in obrtniški zbornici tega mesta. Obe korporaciji sta storile sedaj zopet energične korake pri vladi ter naglašata, da je tretja tehnična visoka šola za alpske dežele absolutno potrebna. Avstrijske alpske dežele, Zgornje Avstrijsko, Nižje Avstrijsko, Solnograško, Štajersko, Tirolsko, Predarlško, Koroško in Kranjsko imajo samo dve tehnični visoki šoli, na Dunaju in Gradcu. 400 dijakov iz teh dežel mora na leto študirati na teh visokih šolah ali pa v inozemstvu. Ravno Tirolsko ima v tehničnem oziru še zelo veliko prihodnost. Občinski svet in trgovska zbornica pozivljata vlado, da naj ustanovi, če že ne more ustanoviti tehnične visoke šole, vsaj dva kurza stavbnoinženirske šole v Inomostu, priključena na filozofično fakulteto.

Hochenburgerjev ferman.

Praga, 10. septembra. Justični minister Hochenburger je dobil za svojo predrznost, s katero skuša germanizirati celo na Češkem, zasluženo plačilo. »Narodni politika« poroča, da je Hochenburgerjev odlok namestnika kneza Thuna zelo presenetil in razžalil. Knez Thun je izrazil svoje obžalovanje, da sploh obveščen ni bil o tej nameri. Zato smatra to za neelojalnost proti svoji osebi ter vidi v takem postopanju nefaktično, ne-korektno in moteče poseganje člana vlade v pravna pogajanja. Po njegovem prepričanju Stürgkhova vlada gotovo ne bo prevzela odgovornosti za ta odlok. Namestnik je nato takoj hotel govoriti z grofom Stürgkhom, pa je izvedel, da je ministrski predsednik bolan, s Hochenburgerjem knez noče o tej zadevi govoriti.

Poljaki in Rusini.

Lvov, 10. septembra. Kakor zatrjujejo nekateri tukajšnji listi, je galski deželni maršal izjavil, da je upati, da se doseže še meseca septembra razjasnitev situacije tako, da bo mogel deželni zbor v tem času tudi začeti s svojimi deli. Popolnoma prepričan je, da bo mogoče doseči spravo med Poljaki in Rusini in da bo deželni zbor delazmožen. Če bi se pa pogajanja razbila, bi bila obstrukcija in z njo razpust deželnega zbora neizogibna, kar pa bi bilo katastrofalnega pomena za celo deželo. Vsekakor je tedaj situacija zelo kritična. Deželni maršal je nadalje sporočil, da

mu je finančni minister Bilinski telefonično sporočil, da pride 17. t. m. v Lvov, iz česar sledi, da se bo osebno udeležil pogajanj.

Lvov, 10. septembra. Poljski ljudski stranki blizu stoječi listi pravijo, da najbrže ne bo mogoče doseči v vprašanju deželnozbornske volilne reforme med poljskimi strankami sporazuma. Nasprotstvo med poljsko ljudsko stranko, konservativci in vsepoljaki so se tako poosttrila, da ni upati na mir. Stapinski očitno dolži poslance Abrahamovica, da je vzrok njegovega čelga postopanja v vprašanju volilne reforme njegovo osebno nasprotstvo proti namestniku, da je kriv, da ni bil imenovan on za galskega deželnega maršala. V očigled tej situaciji so v informiranih krogih mnenja, da je razpust deželnega zbora, neizogiben. Iz prvotnih stvarnih diferenc so nastali sedaj čisto osebni konflikti, ki jih je mogoče rešiti samo radikalno, namreč s tem, da se razpusti deželni zbor. Med tem pa bodo tekom tega tedna še enkrat poskusili galski namestnik in poljski ministri izravnavati nesoglasja. Na drugi strani pa je tudi v interesu poljske ljudske stranke, da se deželnozbornska volilna reforma kakor hitro izvede. Tudi krakovska »Nowa Reforma« presoja situacijo zelo pesimistično, ker vztrajajo tako Poljaki, kakor tudi Rusini neomajno na svojem stališču. Vse upanje, da pride do sporazuma med obema narodoma, je že izgubljeno in splošno se sodi, da komisija s svojimi deli sploh začela ne bo.

Nižjeavstrijski deželni zbor.

Dunaj, 10. septembra. Nižjeavstrijski deželni odbor bo predložil deželnemu zboru zakonski načrt za izpremembo volilnega reda za deželni zbor na podlagi proporcionalnega volilnega sistema.

Evharistični kongres.

Dunaj, 10. septembra. Danes ob 7. zjutraj se je vrnil cesar v grad, ob 1. je sprejel ministrskega predsednika Stürgkha v avdijenci, ob 5. sprejme v svečani avdijenci papeževnega ablegata kardinala Van Rosuma.

Dunaj, 10. septembra. Ob 3. uri 50 minut je dospel papežev ablegat kardinal Van Rosum z zapadno železnico na Dunaj. Sprejet je bil z velikim sijajem ter se je v pozlačeni dvorski kočiji odpeljal na dvor. Spremljala ga je cesarjeva telesna straža, ob 1/4 na 5. sta ga pozdravila na dvoru dunajski župan dr. Neumaier in kardinal Nagl. Kardinal Van Rosum se je na to odpeljal v Štefanskem cerkev. Ob 5. ga je sprejel cesar v posebni avdijenci.

Bolgarski prestolaslednik na Dunaju.

Dunaj, 10. septembra. Bolgarski prestolaslednik Boris in princ Ciril sta prišla včeraj na Dunaj.

Jaroslav Vrchlicky umrl.

Praga, 10. septembra. Češki pesnik Jaroslav Vrchlicky je včeraj ob 3/4 na 10. zvečer v Dobežlicah umrl. (Njegovo pravo ime je Emil Frida. Rojen je bil leta 1853. v Lounyh ter je študiral v Pragi filozofijo. Bil je nato od 1875.—1876. vzgojevalec v taliji in pozneje učitelj v Pragi. Leta 1893. je bil poklican kot profesor literarne zgodovine na češko vseučilišče v Pragi. Od leta 1901 je bil član avstrijske gosposke zbornice. Kot pesnik se je odlikoval zlasti kot lirik, poleg tega pa je znamenit tudi kot dramatik in novelist.)

Domazliče, 10. septembra.

Truplo umrlega pesnika prepeljejo danes v Prago, ter ga položijo v Panteonu deželnega muzeja na mrtvaški oder.

Naslednik poljedelskega ministra.

Praga, 10. septembra. »Narodni Politika« pravi, da bo naslednik poljedelskega ministra Braf profesor na češkem vseučilišču Horačock

Roparski umor.

Lvov, 10. septembra. Na progi Lvov-Košice so neznan roparji napadli in umorili ter oropali neko ženo.

Volitev v Drohobiču.

Drohobič, 10. septembra. Pri včerajšnjih volitvah iz II. volilnega razreda je zmagala stranka bivšega župana Feistersteina, ki je zmagala tudi v III. razr. Danes se vrši volitev v I. razredu.

Odlikovanja zaradi brambnih predlog.

Budimpešta, 10. septembra. Zaradi rešitve brambnih predlog so bili odlikovani razen ministrskega predsednika Lukacsa še zbornični predsednik Tisza z velikim križem reda sv. Štefana, domobranski minister Hasay je dobil baronstvo, justični minister Szekely z redom železne krogne I. razreda. Oba podpredsednika ogrske zbornice, ki sta dobila čast tajnega svetnika.

Zrakoplovstvo.

Budimpešta, 10. septembra. Nad pokrajino, kjer se vrše manevri, se je včeraj dvignil nadporočnik Blaschke s svojim letalnim strojem. Padel je z znatne višine. Več oddelkov ga je šlo iskati. Našli so njegov aparat popol-

na razbit. Blaschke je ranjen, toda ne smrtno. Z vojak ga je iskala tudi njegova mlada žena.

Berchtoldov nasvet.

Berolin, 10. septembra. Kakor izve korespondent »N. fr. Presse«, je dala nemška vlada še pred sestankom v Buchlovu svoje privoljenje k novim detaljnimi instrukcijam grofa Berchtolda. Tudi Angleška in Italija sta baje že izjavili, da sta s temi instrukcijami zadovoljni.

Oblaki na Balkanu.

Dunaj, 10. septembra. »Neues Wiener Journal« poroča, da ima turška vlada pripravljeno diplomatsko noto na vesile, da naj te vplivajo na Bolgarsko, Srbijo in Črno goro, ter da jim povedo, da v slučaju balkanskega konflikta ne morejo računati na pomoč evropskih vesilov.

Bitolj, 10. septembra. Neka bolgarska četa je odpeljala v gore turškega politika Hilmi-pašo, ter zahtevala za njega 5000 turških funtov odkupnine.

Pariz, 10. septembra. Francoski ministrski svet je sklenil zbrati veliko pomorsko vojno silo v Sredozemskem morju. Poklicati hoče v Sredozemsko morje 12 oklopnih križark in 6 dreadnaughtov. To stoji v zvezi z napetimi razmerami na Balkanu.

Rim, 10. septembra. »Giornale d'Italia« poroča, da je izdala grška vlada mobilizacijski deklet, glasom katerega se morajo vrniti vsi častniki, ki so na dopustu.

Ob bolgarsko-turški meji.

Sofija, 10. septembra. Iz Karatepe poročajo, da so turški vojaki tamošnje postaje usmrtili dva bolgarska vojaka, ko sta se vračala na postajo. Trupla enega obeh vojakov še niso našli, najbrže so ga Turki prenesli na turško stran. Bolgarska vlada je naročila svojemu poslaniku v Carigradu, da naj stori energične korake, da na meji ne pride do bojev, in da naj zahteva izročitev trupla in kazni za storilca.

Albanija.

Carigrad, 10. septembra. Ministrski svet je sklenil, da izvede v celi državi Albancev dano obljubo za reformo. Reformni program pa ne bo obsegal vojaške službe v Rumeliji. Tudi ni v programu amnestija in pravica nositi orožja.

Bitolj, 10. septembra. Vstaško gibanje v Bitolskem vilajetu je sedaj končano. Prebivalstvo, ki se je vrnilo v El Bassan, je bilo od zaostalih in od oblasti sprejeto. Število Albancev, ki so se vrnili, cenijo na dvatisoč.

Skoplje, 10. septembra. Vprašanje oboroženja Albancev še vedno ni rešeno. Vlada se je zavzela, da če tekom 14 dni definitivni odgovor. Če vlada ne bi dovolila oboroževanja vseh Albancev, si ti pridružujejo prosto roko za nadaljeve korake.

Velika vojna nevarnost grozi z Bolgarskega.

Berolin, 10. septembra. »Vossische Zeitung« poroča iz Sofije. Do nastopa Kiamil paše, ki bo imenovan v štirih tednih, bo Bolgarska končala z vsemi svojimi vojnimi pripravami. V bolgarskem vojnem ministru delajo z mrzlično hitrostjo.

Vojna uprava je pridržala v službi rezerve, ki bi jih sicer morala odpustiti domov 14. septembra. Bolgarska razpolaga sedaj z več kakor 80.000 možmi.

Na bolgarsko-turški meji delajo okope ter spravljajo na mejo topove in strelivo. Vsak dan se vrše boji med obema obmejnim stražami.

Skoplje, 10. septembra. Bolgarska vlada je sporočila bolgarskim podnikom v Skoplju, da naj bodo pripravljene na prvi poziv vstopiti v bolgarsko armado.

Sofija, 10. septembra. Macedonski eksekutivni komite je dobil iz Severne Amerike poročilo, da je 15.000 macedonskih Bolgarov v Ameriki pripravljenih prostovoljno priti na Bolgarsko, da se bojujejo proti Turkom.

Belgrad, 10. septembra. Tu presoja situacijo zelo resno. Srbska vlada ne mara kaliti miru. Ker pa sta Bolgarska in Grška za vojno vneti, se boji srbska vlada, da bo morala ugoditi zahtevi naroda.

Skoplje, 10. septembra. Poseben vlak s 30 vozovi vojnega materijala za Srbijo se je peljal na poti iz Soluna skozi Skoplje.

Belgrad, 10. septembra. Srbski poslanec v Sofiji Spalajkovic je napravil med macedonskimi organizacijami in srbsko vlado pogodbo glede skupne akcije čet v Macedoniji, Stari Srbiji in Novem Pazaru. Posledica četaškega gibanja in krvoprelitja bo najbrže vojaška intervencija od strani Srbije in Bolgarske.

Italijansko - turška vojna. — Mirovno vprašanje.

Carigrad, 10. septembra. Listi prinašajo iz Ben Gardane datirano brzojavko tripolitanskih prvakov, v kateri ti izjavljajo, da odpor Arabcev ni posledica hujškanja od strani komiteja. Tripolitanski prvaki pra-

vijo, da je komite pustil Tripolitanijsko brez pomoči ter zahtevajo, da se jim sporoči tok mirovnih pogajanj, ker le oni sami morejo presoditi njega vrednost. Če komite tega ne stori, se Arabci ne bodo podvrgli mirovnim pogojem.

Dunaj, 10. septembra. Mirovna pogajanja med Italijo in Turčijo se razvijajo zelo ugodno. Vendar pa ni zelo verjetno, da bo njih končni izid objavljen pred končanimi novimi volitvami v turški parlament. Za to baje govore taktični momenti.

Carigrad, 10. septembra. Neka dobro podučena oseba je povedala baje poročevalcu »N. Fr. Pr.«, da so zastopniki v Švici že prišli do definitivnega rezultata in da bodo podpisali mirovne preliminarne pogoje, do odprtive turškega parlamenta pa bodo ostali pogoji še tajni. Brez formalnega premirja se zaveže Italija, da ne bo več napadala turških otokov in turške obale, Turčija pa dovoli, da se izgnani Italijani vračajo pod nemškim pokroviteljstvom. Vojaških operacij v Libiji ta pogodba ne tangira, pač pa se ne bodo vršile več v tako veliki obsebnosti. Vprašanje suverenitete naj se odstavi kot verski problem ter naj se eventualno pozneje reši s posredovanjem šejka Senusov in papeževnega legata na arabskem ljudskem shodu. Med obema vladama naj se reši samo teritorialno vprašanje in vprašanje odškodnine, oziroma naj se to vprašanje predloži razsodišču v Haagu. Temelj miru tvorijo skupni interesi obeh držav, da odvrnejo grozečo evropsko intervencijo v prilog Grške in balkanskih držav. Govorilo se je tudi o možnosti italijansko-turške zveze, ki jo je pa Italija zavrnila z ozirom na obstoječo zvezo z Avstrijo in Nemčijo (?).

Solun, 10. septembra. Listi demantirajo vest, da se Italijani vračajo v Turčijo. Samo bankir Jakob Modiano in njegov pravni zastopnik Rafael Modiano sta dobila zaradi denarnih težkoč firme izjemoma dovoljenje, da se vrneta. Vsi drugi Italijani, ki so se vrnili, so izpremenili svoje državljanstvo.

Situacija na Ogrskem.

Budimpešta, 10. septembra. Opozicijske stranke so začele včeraj s pogajanj o taktiki v parlamentu.

Inspiciranje nemških kolonij v Bosni.

Sarajevo, 10. septembra. Nemški poslanec s Češkega Langenhalm je prišel v Sarajevo, da študira razmere nemških kolonistov.

Berchtold pride v Racconigi.

Pariz, 10. septembra. »New York Herald« piše, da pride avstrijski zunanji minister Berchtold v kratkem v Racconigi ter obišče italijanskega kralja. Istočasno bo konferiral tudi z italijanskim zunanjim ministrom.

Maroko.

Pariz, 10. septembra. »Matin« je dobil brezlično brzojavko iz Casablance, da so Francozi po krvavih bojih dne 7. t. m. zavzeli Marakeš ter da je kolona Mangin zasedla mesto.

Nevhte in povodnji.

Linc, 10. septembra. S cele dežele poročajo o povodnjih. Žetev je ponekod popolnoma uničena.

Sangaj, 10. septembra. V provinciji Venčau sta močan tajfun in velikanska povodenj napravila nepopisno škodo. Mnogo krajev in mesto Singten je razdeljanih. 50.000 ljudi je utonilo.

Hmelj.

Norimberg, 9. septembra. 2000, 1500 kupčija živahnejša, cene se dvigajo.

Norimberg, 10. septembra. 1300, mirna kupčija, cene neizpremenjene 70—140.

Gospodarstvo.

— Vinogradnike in sadjarje

opozarjamo s tem, da se dobe samo čiste (čistorejne) vinske droži za pokopenje vinskega in sadnega mošta tudi letos pri kmetijsko-kemijskem preskušališču za Kranjsko in Ljubljani. Cevka s samočistimi drožmi stane z navodilom o uporabi 25 v, s poštnino in zavojem pa 50 v. Kdor odvzame skupaj vsaj 5 cevke, plača za cevko s poštnino in zavojem 40 v. Znesek se mora plačati naprej, ker se sicer povzame. Pri povzetju se zaračuni tudi povzeta in se s to cevka znatno podraži. V plačilo se sprejemajo tudi pisemske znamke. Ena cevka s samočistimi drožmi zadostuje za pokopenje 5 do 10 hektolitrov vinskega ali sadnega mošta. Naročiti je samočiste droži vsaj 5 dni pred vporabo. S pravilno vporabo čistih drož so zajamčene vinstvo tako velike koristi, da bi se jih moral posluževati vsak vinogradnik v svojem vinogradstvu. Ne le, da čiste droži pospešujejo čisto in zanesljivo kopenje mošta, ampak s pomočjo teh pridelava vina se tudi hitreje čistijo in imajo mnogo boljše ter prijetnejši vonj in okus.

Prečitane časopise v šentjakobskem okraju

sprejema vsako sredo zvečer od 7. do 8. ter vsako nedeljo dopoldne od 11. do 12. »Gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj« v društveni sobi, Vožarski pot 4, da jih potem odda ljudem, ki drugače ne pridejo do branja, pa radi bero.

Dunajski damski elitni orkester pod vodstvom gđne. Anice Rittsteiger, koncertuje danes in prihodnje dni v kavarni Central na Sv. Petra nasipu.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 6. septembra: Anton Pezdir, delavec, 49 let, Radeckega cesta št. 11.

V deželni bolnici:

Dne 5. septembra: Marija Mandelc, hči perice, 5 dni.

Serravallo

železnato Kina-vino

Higijenična razstava na Dunaju 1906; Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepi živce, poboljša kri in je

rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

„Izborni okus.“

Večkrat odlikovano.

„Nad 7000 zdravniških spricval.“

J. SERRAVALLO, t. in kr. dvorni dobavitelj

TRST-Barkovlje. 4484

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 10. septembra 1912

Malobezni papirji.

4½, majeva renta . . . 87— 87-20

4½, srebrna renta . . . 90— 90-20

4½, avstr. krona renta . . . 87— 87-20

4½, ogr. . . 86-95 87-15

4½, kranjsko deželno posojilo . . . 93-50 94-50

4½, k.o. češke dež. banke . . . 90— 91—

Srečke.

Srečke iz 1. 1860 . . . 442— 454—

„1864“ . . . 614— 626—

„tiske“ . . . 298-50 310-50

„zemeljske 1. izdaje“ . . . 278— 290—

„II.“ . . . 252— 264—

„ograde hipotečne“ . . . 242— 254—

„dun. komunalne“ . . . 486— 498—

„avstr. kreditne“ . . . 480— 492—

„ljublanske“ . . . 64-50 74-50

„avstr. rdeč. križa“ . . . 53-75 59-75

„ogr.“ . . . 33-25 39-25

„bavilika“ . . . 31-40 35-40

„turške“ . . . 245-75 248-75

Valute.

Gekini . . . 11-38 11-43

Merke . . . 117-75 118-05

Franki . . . 95-50 95-65

Libre . . . 94-40 94-65

Rublj. . . 254-25 255-25

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 10. septembra 1912.

Termin.

Pšenica za oktober 1912. . . za 50 kg 11-25

Pšenica za april 1913 . . . za 50 kg 11-75

Rž za oktober 1912 . . . za 50 kg 9-69

Rž za april 1913 . . . za 50 kg 9-06

Oves za oktober 1912 . . . za 50 kg 10-41

Oves za april 1913 . . . za 50 kg 10-59

Koruza za september 1912 . . . za 50 kg 9-39

Koruza za maj 1913 . . . za 50 kg 7-64

Meteorološko poročilo.

Plus nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 736 mm

Čas opazovanja Stanje barometra v mm Temperatura Vetrovi Nebo

9. 2. pop. 733-0 207 sr. jzah. del. jasno

9. zv. 732-2 13-3 sl. jzah. dež

10. 7. zj. 734-1 10-1 sr. jvzh.

Srednja včerajšnja temperatura 14-7°

form. 15-7° Padavina v 24 urah 37-5 mm.

Trgovski pomočnik ali prodajalka 3263

zvežban v vseh strokah mešan. blaga,

se sprejme takoj v trgovini Lu-

govik Smole, Sovnica ob Savl.

Proda se cene skoraj nova

uniforma

za pešpolk št. 27. 3265

Poizve se na Sv. Petra cesti št. 72.

Šivilja,

ki ima lastni stroj, jemlje iz trgovine za obleke delo

naprimer: spodnje hlače, srajce, predpas-

nike. Gre tudi v trgovino — Ponudbe

se pošilja na naslov: 3253

Aua Selan, Spodnja Šiška št. 27.

Išče se

večja soba

brez oprave, s posebnim vhodom in

eventualno hrano. Prednost imajo sobe

v osredju mesta. 3245

Ponudbe je vpslati pod „Pri-

lika“ do 16. t. m. upravn. „Slov. Nar.“

Antikvarično

se kupi:

Jurčič:

Zbrani spisi

III., VIII. in XI. zv. — Ponudbe na

„Narodno knjigarno“

v Ljubljani.

se dobi pri 95

L. SEBENIKU v Spod. Šiški.

Šolske potrebščine

vseh vrst se dobe po najnižjih cenah v

„Narodni knjigarni“

Prešernova ulica št. 7.

Ljubljana

Glasbena Matica v Ljubljani.

Vpisovanje v glasbeno šolo

se vrši 14., 15., 16., 17. in 18. septembra vsak dan od 9—12. in od

3.—5. ure (izvzemši v nedeljo popoldne) v pisarni „Glasbene Ma-

tice“, Vegova ulica št. 5.

Gojencem šole se podaja glasbena izobrazba v klavirju in vijolini od

prvega začetka do popolne konservatorske in koncertne višine; v violi, violon-

čelu, kontrabasu, flauti, oboi, klarinetu, fagotu, trobenti, rogu, pozavni do do-

stojne usposobljenosti za sodelovanje v orkestru; v solopetju od začetka do

koncertne in operne višine in v znanstveno-teoretičnih vedah t. j. v glasbeni

teoriji, harmoniji, kontrapunktu in eventualno v kompoziciji in glasbeni zgo-

dovini izobrazba za razumevanje skladb in predpogoje za skladanje, dirigi-

ranje, pevovodstvo, kapelnštvo itd.

Zavod stoji pod administrativnem vodstvom g. šolskega ravnatelja Frana

Gerbiča in pod umetniškim vodstvom koncertnega vodje g. Mateja Hubada.

Na zavodu poučuje 15 glasbenih učiteljev večakov, ki so umetniki, ab-

solvirani konservatoristi, oziroma absolventi c. kr. akademije za glasbo in upo-

dabljajočo umetnost, državno izprašani učitelji ter drugi glasbeniki. Klavir po-

učujejo: Chlumec, Gerbič, Noll, Pavčič, Praprotnik, Trost, Vedral; gosli:

Pospisilova, Vedral in kak glasbenik Slov. Filharmonije; solopetje: Gerbič,

Hubad, dr. Kozina; glasbeno teorijo: Marolt, Pavčič; petje: Hrstova, Hubad,

Marolt; harmonijo in kontrapunkt: Hubad; glasbeno zgodovino: Herzog.

Orkestralne instrumente razni glasbeniki.

V učiteljski zbor letos nanovo vstopijo: g. Anton Trost, absolvent c. kr.

akademije za glasbo in upodabljajočo umetnost na Dunaju za klavir; absol-

vent praškega konservatorija g. Ferdo Herzog za glasbeno-znanstvene pred-

mete in državno izprašana učitelja gđ. Ivanka Hrstova in g. dr. Pavel Ko-

zina ter po potrebi kak glasbenik Slov. Filharmonije.

S 1. oktobrom tega leta se na zavodu upelje brezplačen pouk petja za

ljudskošolsko mladino, razdeljen v oddelke za deklice in dečke, ki bo trajal do

aprila.

Natančnejši podatki so razvidni iz lepakov.

3248 Odbor „Glasbene Matice“.

Proti Luskam in izpadanju las

CANADOLINE

CLERMONT & E. FOUE, GENEVE

Drogerija „ADRIJA“, Ljubljana,

Selenburgova 5

Penzionisti ali penzionistke lahko dobijo

polov Ljubljano v najem

manjšotrgovino

z mešanim blagom, prodajo vina, piva in

žganja s stanovanjem vred. — Pod „ugo-

dno“ na uprav. »Slov. Naroda«. 3621

Trgovski lokal

prostoren, z večjimi izložbenimi okni

išče ali takoj prevzame

dunajska tvorniška firma za ustano-

tevanje trgovine na drobno. — Najboljša

lega za nadrobno prodajo: Glavni trg

ali Stritarjeva ulica. — Pismene ponud-

be z navedbo cene in event skico pod

„Vorwärts 5000“ na Dunaj, Postamt 88.

2 dijaka

se sprejmeta na lepo stanovanje in dobro hrano

oziroma se tudi soba kot

mesečna soba

oddaja. 3259

Poizve se Bleiweisova cesta št. 1.

(Visoko pritličje 2)

Oglejte, kupite

in pokusite

Cvekovi lanski borovničevci in borov-

nice namočene, ter Cvekovi brinovci

in 15 let staro orehovo žganje.

Vse to dobite v delikatesnih

trgovinah T. Mencinger in F. Kham v

Ljubljani. 3226

pisalni stroj, nepokončljiv, jako tvoren

Erika pisalni stroj za potovanje in pisarno, lahek,

stanoviten in ceno

X x X univerzalni računski stroj, brez konkurence, sešte-

va, odšteva, množi, deli

Natančni prospekti

zastonj, ev. razka-

zanje brez obvez-

nosti. Stari stroji se

vzemo na račun.

Hch. Schott & Donnath, d. z o. z.

C. in kr. dvorna dobavitelja

Dunaj III/3, Neumarkt št. 9.

Šolske knjige

za ljudske in srednje šole,

učiteljske in licej, za obrtne

in strokovne šole

ima v najnovejših izdajah

v zalogi

„Narodna knjigarna“

v Ljubljani,

v Prešernovi ulici št. 7.

se sprejmejo na stanovanje in hrano 3257

Rimska cesta 2. I. nadstr. levo.

Sprejmejo se 3238

na stanovanje in hrano

Slomškova ulica št. 6. I. nadstr.

Steklarski vajenec

zmožen slovenščine in nemščine se

sprejme takoj. — Dopisi na

Jožefa Kanduth, trgovina s ste-

kлом v Borovljah na Koroškem.

Kupi se 3254

damsko kolo

s prostim tekom ali brez njega — Po-

nudbe pod šifro „damsko kolo“

na upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Išče se

starejša pisarniška moč

(tudi ženska), večja knjigovodstva ter

posebno dobra v računanju. Osebe

stalno nameščene v šentpeterskem ali pa

kolodvorskim okraju imajo prednost.

(Služba se odda začasno tudi samo

poldnevno).

Pismene ponudbe s prepisom zad-

nega službenega spričevala in navedbo

pogojev na uprav. »Slov. Naroda« pod

šifro: „Starejša moč“. 3153

Trgovski pomočnik ali prodajalka 3263

zvežban v vseh strokah mešan. blaga,

se sprejme takoj v trgovini Lu-

govik Smole, Sovnica ob Savl.

„SLAVIJA“

.. - .. vzajemno zavarovalna banka v Pragi. .. - ..

Rezervni fond K 53,758.285-24. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 115,300.603-61.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa posojila daje:

čigar pisarne so v

lastnej bančni hiši

Generalno zastopstvo v Ljubljani

v Gosposki ulici št. 12.

Zavaruje poslopja in premočnine proti

požarnim škodam po najnižjih cenah.

Škode cenjuje takoj in najkulantneje.

Dr. Demšar
zopet ordinira.

Notarski kandidat

z večletno prakso
se išče za notarijat v Ilirski Bistrici.
Ponudbe z zahtevo plače. 3176

Sprejme se takoj ali s 1. oktobrom
mlad trgovski pomočnik

v špecerijski in železninski stroki izurjen, vešč slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi.
Janko Sumrada — Stari trg pri Rakeku. 3242

Pozor! Nikdar še niste kupili po tako nizkih cenah! **Pozor!**

Radi velike zaloge
vseh šolskih in uradniških potrebščin

kakor tudi galanterijskih predmetov
prodajam po zelo nizkih cenah na drobno in debelo.

Trgovina s papirjem in galanterijskim blagom **Fr. Iglič** :: Ljubljana ::
Mestni trg 11.—13.

Pozor! Nikdar še niste kupili po tako nizkih cenah! **Pozor!**

Sedmošolec

ljublanske gimnazije
išče inštrukcije
Ponudbe naj se blagovolijo poslati na upr. »Slov. Naroda« pod »Sedmošolec«

Domača učiteljica-vzgojiteljica
želi službe. — Gre tudi iz dežele
Naslov pod »Dobra moč« pove upravn. »Slov. Naroda«. 3244

Sprejem
pisarniškega pomočnika
(fakturista) veččega slovensčine in nemščine in spretne v pisarniških delih. — Ponudbe s plačilnim zahtevkom in z navedbo dneva mogočega vstopa na:
Peter Majdič, Celje.

Posojila

po vseh kombinacijah na poljubno število let. Istotako plačanje starih dolgov in **zjedinitje** v novo posojilo pod mnogo ugodnejšimi pogoji. Diskretno in kulantno posredovanje. —
Dopisi na **kreditno pisarno, Elizabetna cesta 4.**
— Prošnje samo **pisмено.** — (Za frankature naj se priloži znamk za 30 vin.)

Stalne krajevne zastopnike

sprejme proti mesečni stalni plači 150 K poleg dobre provizije večja avstr. banka za prodajanje zakonito dovoljenih srečk na mesečne obroke. — Ponudbe pod »Življenska sreča« na upravnishvo »Slovenska Naroda«.

Profesor dr.

Alfred pl. Valenta

se je povrnili in zopet ordinira.

Pisarniški pomočnik

vešč slovenskega in nemškega jezika se sprejme za dnevno plačo K 2-50
Prošnji naj se prilože zdravniško, navedeno spričevalo potem spričevalo o dosedanjem službovanju ter se naj pošlje na podpisano okrajno glavarstvo do 20. septembra 1912. Strojepisni imajo prednost.

C. kr. okrajno glavarstvo Brežice
dne 6 septembra 1912.

Uradniško hranilno društvo v Gradcu
P. Z. Z. O. Z.

Osební kredit

uradnikom, profesorjem, učiteljem, upokojevcem itd. ob najugodnejših pogojih. — Predstroškov ni. — Več v prospektih.

Hranilne vloge.

Od vsakega z dnevnim obrestenjem po 4 1/2 %
ob 60 dnevni odpovedi za znesek nad K 1000 po 5 %
in 90 dnevni odpovedi za znesek nad K 2000 po 5 1/2 %
Obresti se polletno prštejejo glavnici. — Remnega davka ni plačati.
Stanje vlog: K 4,500,000
Jamstvo deležev: K 5,600,000

Pojasnila daje:
Josip Kosem, Ljubljana, Krakovski nasip 22,
ob ponedeljkih sredah in petkih od pol 3. do pol 4. popoldne

KARTONAŽNA TOVARNA
Izdeluje za letošnjo sezijo najceneje
Skatle za klobase
" " maslo
" " praprot
" " čaj
Nadalje: 3128
Vreče za klobuke s tiskom.
Vrečice za bonbone v vseh vrstah.
IVAN BONAČ SIN
V LJUBLJANI, Čopova cesta.

Dr. Démeter vitez Bleiweis-Trsteniški
strokovni zdravnik za notranje bolezni in za bolezni v nosu in vratu
Kongresni trg 15, zopet ordinira.

Prvovrstni damski krojaški modni atelijé

M. Šarc Kongresni trg 4
:: (Gerberjeva hiša) ::

opozarja cenjene dame na zajeamčeno točno izuršitev naročil in na
:: brezhibno elegantno izdelavo. ::

Priporoča se domača najnovejša konfekcijska trgovina

Maček & Komp.

Franca Jožefa cesta 3.

Sprejemajo se naročila po meri, ter se izvrše točno in solidno.

Založniki c. kr. priv. juž. žel.

Solidna postrežba. Najnižje cene.



Ravnokar došla velika izbira oblek za šolsko mladino, za deklice in dečke.

Najnovejše obleke, površniki in raglani za gospode. Najmodernejša in najnovejša damska konfekcija, kakor paletoji, raglani, kostumi, jopice, krila in bluze po priznani najnižjih cenah priporoča

„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatovič, Mestni trg št. 5.
Na zahtevo pošljem blago radi volje brez povzetja.

Moderne krasne bluze

iz svile, gaza, čipk, etamina, volne in barheta, vrhnja in spodnja krila, pletene jope, vse v največji izbiri po zelo ugodnih cenah v modni in športni trgovini 3163

P. Magdič, Ljubljana

nasproti glavne pošte.

Vse

na tukajšnjih in zunanjih učnih zavodih vpeljane

šolske knjige

v predpisanih izdajah, v veliki množini vedno v zalogi v trgovini s knjigami in muzikalijami

Kleinmayr & Bamberg
Ljubljana, Kongresni trg 2.

Seznami učnih knjig se dobivajo zastoj.